CANADA

DELFSTOFFEN INDUSTRIEËN KRACHTCENTRALES SPOORWEGEN

olie en aardgas	G goud	U uranium	N nikkel	O zout	electrische krachtcentrale	houtzagerij
steenkool	Z zilver	A aluminium-smelterij	I zink	P gips	staalindustrie	papierindustrie
Y ijzer	R radium	K koper	L lood	B asbest	industrie	spoorwegen

250 km 500 km 1000 km 1500 km 2000 km 2500 km

AFSTANDEN IN KILOMETERS

130 120 110 100

CANADA

ELLESMERE EILAND
Thule
GROENLAND
DEVON
BAFFIN BAAI
DAVIS STRAAT
BAFFIN LAND
FOXE BEKKEN
SOUTHAMPTON EILAND
HUDSONSTRAAT
HUDSON BAAI
BELCHER EILAND
JAMES BAAI
Churchill
LABRADOR
Goose Bay
QUEBEC
ONTARIO
NEW FOUNDLAND
Gander
St. Johns
NEW BRUNSWICK
NOVA SCOTIA
Charlottetown
Sydney
Halifax
Fredericton
St. John
Fort George rivier
Severn rivier
Saguenay rivier
St. Laurensrivier
Quebec
Three Rivers
Montreal
Ottawa
Port Arthur
Fort William
BOVEN MEER
Sault Ste Marie
HURON MEER
MICHIGAN MEER
ONTARIO MEER
ERIE MEER
Toronto
Hamilton
Niagara Falls
Detroit
Windsor
Chicago
New York
ATLANTISCHE OCEAAN

CANADA

geschreven door

PIET BAKKER

materiaal ter beschikking gesteld door de

INFORMATIE-AFDELING
VAN DE CANADESE AMBASSADE

omslag, kaart van Canada, illustraties en lay-out

F. TEN HAVE v.r.i.

UITGAVE VAN DOUWE EGBERTS N.V. JOURE (Friesland) en UTRECHT

Opgericht 1753

De kleurenfoto's

plakt U op de beste manier in, door alleen de bovenrand aan de achterzijde met een smal glutonrandje vast te hechten overeenkomstig de in dit boek reeds ingeplakte foto's.

Ten geleide

Stuk voor stuk ontsluiten onze albums U een nieuw deel van de wereld. In de aflevering die thans voor U ligt, beschrijft Piet Bakker op zijn bekende boeiende manier het emigratieland bij uitstek: Canada. Een gebied, zo groot als Europa...... waar na Parijs de grootste Frans sprekende stad in de wereld wordt gevonden...... waar zowel primitieve Eskimo's huizen als de modernste techniek hoogtij viert met een kunstmatige waterval, zestien maal hoger dan de Niagara.

De foto's, verkregen door bemiddeling van de Canadese Ambassade, zijn afkomstig van Canadian Pacific Railways, Canadian Government Travel Bureau, National Film Board en Aluminium Company of Canada.

Omslag, kaart, compositie en de verluchting van het boekwerk werden wederom aan F. ten Have toevertrouwd.

Wij zijn ervan overtuigd, dat deze nieuwe uitgave, zoals dat met onze vorige albums het geval was, zich een blijvende plaats in Uw boekenkast zal verwerven.

DOUWE EGBERTS

Koninklijke Tabaksfabriek

Koffiebranderijen - Theehandel N.V.

Land en Volk

Canada een werelddeel

Wie veel langs het aangezicht van Moeder Aarde vliegt, constateert met verwondering, hoe ongelijk de bevolking over de wereld verspreid ligt en hoe zeer verschillend de distributie van de stoffelijke schatten in haar werk is gegaan. Wij Nederlanders vooral hebben reden tot dubbele verbazing.

Het was de betreurde directeur van de K.L.M., Dr Plesman, die placht te spreken van „de stad Nederland". Verwijder het kleine beetje overdrijving van deze uitspraak, en erken, dat Plesman, althans wat de beide Hollanden betreft, volkomen gelijk had. Want wie van Amsterdam uit via de Vechtdorpen naar Utrecht gaat en langs de rivieren naar Dordt stevent, komt al onder de rook van Rotterdam, en kan, daar gearriveerd, Delft zien liggen, dat op luttele kilometers van Den Haag ligt. Vandaar naar Leiden en Haarlem naar het punt van uitgang terug — langs één bebouwde straat —, is een rondtoer door de randstad Holland. Het dichtgebouwde Gooi verwaarlozen wij nu maar. Woeste grond is in ons land nauwelijks te vinden, nergens bevindt men zich verder dan een uur lopens van een bebouwde kom af. Wij zijn een overbevolkte cultuurwoestenij geworden. In het hier beschreven rayon bedraagt de bevolkingsdichtheid ongeveer tweeduizend per vierkante kilometer.

In Canada — iets meer dan.... één!

Als wij ons dus aan een vluchtige beschrijving van dit Britse Dominion zetten, dan dienen wij ons terdege in te denken, dat de Nederlandse verhoudingen wel in de uiterste tegenstelling staan tot de Canadese. Het ene land weet niet, wat afstand en ruimte betekenen, het andere kent alleen ruimte. En om ons maar aanstonds aan de eerste verwondering over te geven: De Nederlandse emigranten, verplaatst in een grondig verschillende hemisphere, aarden er voortreffelijk, op de Letten na het best van alle volkeren, die hun overschot aan mensen in dit enorme reservoir trachten over te hevelen. Wij slaan zelfs de toch zo „immigrationminded" Ieren. Het Nederlandse vinkje, gewend aan het leven in een afgepast traliekooitje, moet zich in het schier onbegrensde werelddeel Canada inderdaad wel zo vrij als een vogeltje voelen.

Werelddeel Canada....?

Ja. Men kan immers nauwelijks spreken van een „land", wanneer het gaat om een gebied van tienmillioen vierkante kilometer. Cijfers zeggen niet veel, en vooral grote getallen spreken slechts zwak tot ons voorstellingsvermogen. Wellicht is het duidelijker, als wij zeggen, dat Canada bijna zo groot is als geheel Europa. Het strekt zich van de Noordpool uit tot — in Europese verhoudingen — een punt, dat ten zuiden van

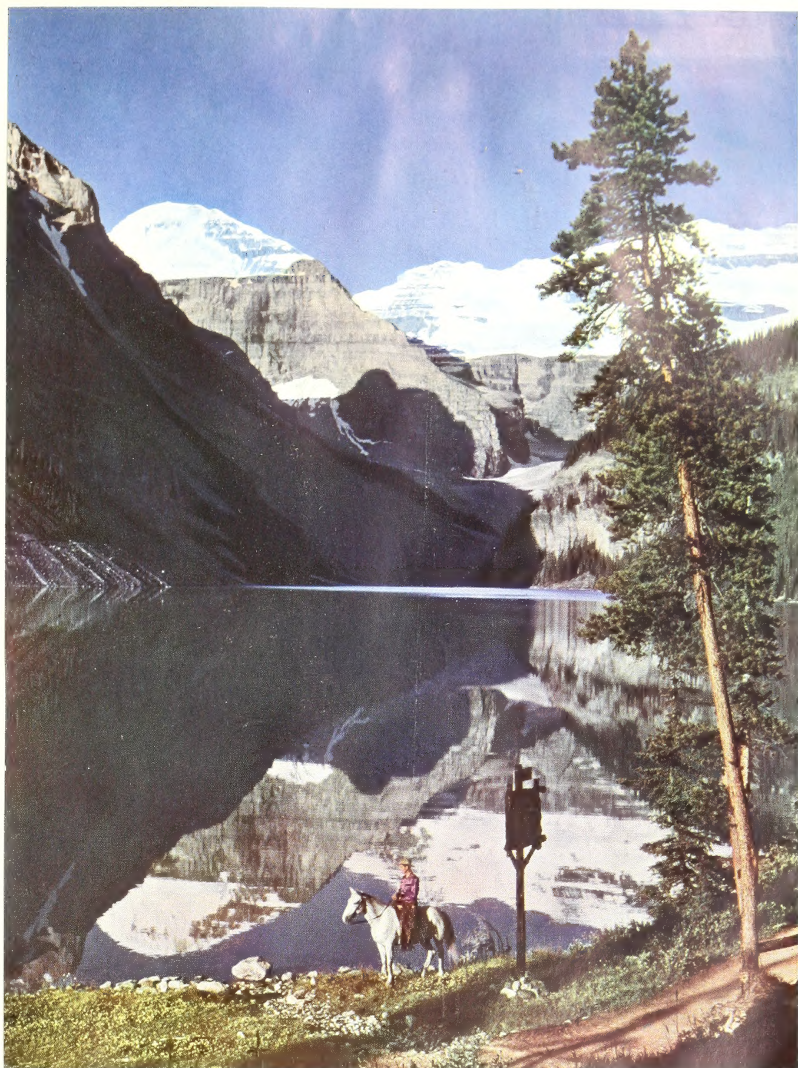

Foto: Canadian Pacific Railways

De Canadese Rocky Mountains verheffen zich tot pieken van 12.000 voet boven zeeniveau. Ze worden doorkruist door spoor- en autowegen, die de Oost- en Westkust van Canada verbinden en zijn beroemd om de grootsheid van het landschap en om de vacantie-oorden.

Gezicht op Lake Louise in Alberta. *Foto: Canadian Pacific Railways*
De kleuren van vele meren in de Canadese Rockies zijn ongelooflijk mooi. Ontvankelijk voor elke verandering van lucht en wind, zijn de kleuren van de oppervlakte aan voortdurende verandering onderhevig.

Napels ligt, en wil men enig begrip van de oost-west lengte, deze reikt van de Europese kust van de Atlantische Oceaan tot aan Finland toe.

Dat er in zulk een ontzaglijke uitgestrektheid wel een bonte variatie van levensomstandigheden moet heersen, ligt voor de hand. Klimaat, bodem en bevolking vertonen belangrijke verschillen. Temperatuur en regenval, deze alles overheersende factoren der weersgesteldheid, lijken in de verschillende streken niets op elkaar. In het Poolgebied heerst een gemiddelde Januaritemperatuur van min 29 graden Celsius, en stijgt het kwik in de „heetste" maand slechts even boven de 6. Maar in Brits Columbia aan de westkust vriest het nooit harder dan drie graden en heerst een gemiddelde zomertemperatuur van boven de twintig. In Vancouver aan de Grote Oceaan regent het vier keer zoveel dan bijvoorbeeld in het Noordwesten. Wie zich even duidelijk bewust is van de enorme invloed, die het klimaat op het leven der mensen uitoefent, zal begrijpen, dat het begrip „Canadees" slechts een verzamelnaam is voor een wijdverspreide bevolking, die in totaal verschillende condities haar bestaan op het ondermaanse doorbrengt. De Eskimo, die in het noorden de barre natuur moet trotseren om op een visje of een poolvos te jagen, heeft hoegenaamd niets gemeen met de boer, die in de gematigde Quebec-provincie zijn tractor over de uitgestrekte, vruchtbare akker voert. Er is echter deze overeenkomst, dat beiden door hetzelfde gouvernement beschermd worden. En het maatschappelijke bestaan in Canada is eens in deze éne uitspraak gekenschetst: „Zorg voor iemands evennaaste, door sommigen beschouwd als de toetssteen voor alle deugden, is het leiden-

de principe van het leven in Canada, zowel binnen de grenzen als in de internationale contacten".

Neem de kaart vóór u en schep u een beeld van het gehele gebied:

In het midden ligt een enorm ondiep bekken, het grootste deel van het land, dat het „Canadese schild" wordt genoemd. Het centrum daarvan is de geweldige Hudson-baai, een binnenzee van formidabele afmeting. Scherp en hoog is de afgrenzing in het westen, waar het Rotsgebergte, deze keten, die zich door de beide Amerika's practisch van Zuid- tot Noordpool uitstrekt, in de Mount Columbia een hoogte van 4328 meter bereikt. Vlak langs de Grote Oceaan loopt het woudrijke, fjorden-achtige Kustgebergte. In het Noorden verliest zich het Canadese schild in het verbrokkelde eilandgebied van de Pool. Op deze toendra's groeit slechts mos. In deze oneindige, nauwelijks bewoonde vlakten leven de Canadese Eskimo's. Dit is het gebied, koud, onherbergzaam, onbarmhartig, waar dappere ontdekkingsreizigers veelal het leven lieten bij hun zoeken naar de Noordwestelijke doorgang naar het fascinerende „Indië". Het sluit in het zuiden aan op de „taiga", wellicht het meest uitgestrekte naaldwoudengebied der wereld, eens het domein van de rondzwervende Indianen. Hier speelden zich gedeeltelijk de schone verhalen uit de Indianen-boeken van Cooper en Aymard af, die wij als jongen zozeer hebben verslonden. Wie er overheen vliegt, huivert een weinig. Dit is de aarde, die nog nagenoeg „woest en ledig" is. De mens heeft er zich slechts zeer sporadisch gevestigd. En waarom zóu hij ook? Canada heeft nog wel iets anders te bieden dan toendra's en wild woudgebied.

Het overgrote gedeelte van de vijftien millioen blanke Canadezen woont in het zuiden, in de provincies Quebec en Ontario, en in

In diepe plassen, die onder de schilderachtige watervallen liggen, in snel stromende [illegible] stille meren, kunnen hengelaars hun hart ophalen aan het vissen op forel, baars, zalm, snoek [illegible] National Park, Alberta.

Foto: Canadian Pacific Railways

Foto Canadian Pacific Railways

Alleen de geoefenden kunnen zich wagen aan het bestijgen van bergen op ski's. De sensatie van een afdaling van vele mijlen over knisperende poedersneeuw is iets dat men zich lang herinnert.

het westelijke Brits Columbia. Wie naar Canada emigreert, neemt zich waarlijk niet voor om in de noordwestelijke gebieden, waar een bevolkings*dicht*heid van 0,005 heerst, een hutje in de wildernis te bouwen, doch denkt aan de vruchtbare grond langs de grote rivieren, de ontgonnen prairie en de zich steeds meer ontplooiende industrie, welke veelal gevestigd is juist in die streken, waar ook de landbouw floreert.

Blik in het verleden

Merkwaardig is de samenstelling van de Canadese bevolking. Om een enigermate juist beeld hiervan te krijgen, moet men een blik in het verleden slaan. Ver behoeft deze blik niet te reiken, want betrekkelijk kort is de geschiedenis van dit land, tenzij men tot ongeveer het jaar duizend terug wil gaan, toen de legendarische Noorman Leif Erikson als eerste Europeaan de voet op Canadese bodem zette. Hij trok die voet echter zo haastig terug, dat er geen „geschiedenis" kon worden gevormd. Ook de tweede avonturier John Cabot, een Italiaan in Britse dienst, scheen in 1497 weinig behoefte te hebben om er een nederzetting te vestigen. Eerst twee eeuwen later ontdekten de Europeanen de eerste mogelijkheden in dit onbekende land, en nu, driehonderd jaar nadien, is men eigenlijk nog steeds bezig, deze mogelijkheden werkelijkheid te doen worden, want Canada is nog lang niet aan het eind van zijn Latijn.

In den beginne was het woord, en vooral de daad, aan de Franse ondernemingslust. Toen de expeditie van Jacques Cartier in 1534 de St Laurens tot het huidige Montreal (Mont Royal) opvoer, vormde deze avontuurlijke tocht nog niet het begin van kolonisatie. Vaste vestiging bereikte pas de pelshandelaar Samuel de Champlain, die met de hulp van Richelieu de Compagnie de la Nouvelle France stichtte. Zij kreeg het monopolie voor de pelshandel. — Men kan zeggen, dat in 1629 het sein werd gegeven tot een strijd, die tot het midden van de negentiende eeuw heeft voortgeduurd. Strijd tegen de Indianen en tussen Fransen en Engelsen.

Onvoorstelbaar groot moet de geloofsovertuiging zijn geweest van de eerste missionarissen, die zich tot doel stelden de wilde Indianenstammen tot het christendom te bekeren. Het waren vooral de Iriquois, die onverzoenlijk en hardnekkig hun aanvallen op de kleine kolonie voortzetten. „Zij slopen aan als vossen, vielen aan als leeuwen, en vluchtten weg als vogels", werd er van hen gezegd. Hard en gevaarlijk was het leven der pioniers. Quebec werd met één klein kanonnetje verdedigd tegen de telkens weer aanstormende Indianen. O stellig, idealisme was de sterke drijfveer. De baten van de pelshandel dienen evenwel niet over het hoofd te worden gezien. Een der dapperste voortrekkers had een in dit verband nog al bedenkelijk klinkende naam. Hij heette Adam *Dollard*.

Die eerste Bretons Franse Canadezen hadden nog wel iets anders te doen dan Indiaantje te spelen. Er kwamen kapers op de kust, — in Engelse gedaante. Zowel de Franse als de Engelse settlers was het om de toen uitermate rijke bonthandel te doen. Twee expedities ontmoetten elkaar en van dat ogenblik woedde er een onverbiddelijke concurrentiestrijd tussen de beide belangengroepen. Deze concurrentie werd inderdaad te vuur en te zwaard gevoerd. De oorlogen op Canadese bodem uitgevochten, liepen parallel met die in het oude Europa. Zowel bij de Oostenrijkse als bij de Spaanse successieoorlog vlogen de pioniers elkaar in de haren, gebruik makend van Indianenstammen, die zij aan hun zijde wisten te krijgen en die elkaar uitputten in de krijg. In het enorme gebied, waar ieder toch zijn behoorlijke levenskansen had, grepen de mensen elkaar naar de keel in plaats van samen te werken. In 1763 was het pleit beslist doordat de Engelsen Quebec en Montreal veroverden en de Fransen beslissend versloegen. Canada was een Engelse kolonie geworden.

Men kan zeggen, dat deze status tot 1847 geduurd heeft. Vredig verliep het leven geenszins. De oude tegenstelling tussen Fransen en Engelsen werd slechts op een andere manier uitgevochten. Weigering om belasting te betalen was een van de strijdmiddelen. Allerlei opstanden moesten de kop worden ingedrukt en het is slechts aan het uitermate wijze beleid van Engeland te danken, dat er na veel pijn en moeite eindelijk rust kwam. Dit wijze beleid was de Engelsen stellig niet aangewaaid, doch veeleer opgelegd door de onaangename ervaringen, die het land tijdens de Amerikaanse vrijheidsoorlog had opgedaan. Eindelijk begreep men dat het op den duur tot een bloedige breuk zou moeten

Gezicht op een bergtop van het Chateau Lake Louise in Alberta *Foto: Canadian Pacific Railways*

leiden, indien men een blanke bevolking blijvend wilde koloniseren. Zover is het dan ook niet gekomen. In 1847 kreeg de kolonie zelfbestuur en in 1867 ontstond een belangwekkend novum in de wereldpolitiek, nl. de stichting van het eerste Dominion. Canada werd een souvereine staat binnen het Britse Gemenebest. Het strekt tot onvergankelijke glorie zowel van het moederland als Canada, dat dit wel haast revolutionnaire feit tot stand kon komen, zonder dat er een eigenlijke revolutie aan was vooraf gegaan.

Op 1 Juli viert Canada zijn National Day. Een zelfstandig volk, dat zich echter nauw verbonden voelt met Engeland. Deze nauwe verbintenis uit zich waarlijk niet alleen in schoon klinkende woorden, doch wel degelijk ook in belangwekkende daden. De belangrijkste daarvan is wel, dat in 1939 Canada als zelfstandig rijk de oorlog verklaarde aan Duitsland.

Wij Nederlanders hebben dit tot onze grote blijdschap kunnen aanvaarden, want het zijn de Canadezen geweest die ons land in 1945 van het nazi-juk hebben bevrijd.

De smeltkroes

Het vreemde feit doet zich intussen voor, dat de grootste bevolkingsgroep van Canada, nl. de Fransen, zich zo gemakkelijk binnen dit grote Engelse geheel voegt. Zij zijn de vroegste pioniers geweest dus hebben de oudste rechten. Deze rechten worden sinds lang volkomen geëerbiedigd. Niet alleen dat de Katholieke godsdienst vrijwel van meet af aan ongestoord mocht worden uitgeoefend, doch tientallen jaren lang hebben de Fransen, gehecht als zij waren aan de Code Napoleon, hun eigen wetgeving naast de Engelse mogen onderhouden.

Verklaarbaar is dit harmonisch samengaan tussen Engelse en Franse Canadezen, omdat hun beider belang geraakt werd door de geweldige ontwikkeling van de Verenigde Staten van Noord-Amerika. De scheidingslijn liep niet langer tussen Engels en Frans, doch tussen Canadees en Amerikaans. Reeds in het begin van het koloniale bestaan van Canada was dit het geval, want toen Amerikanen een aanval ondernamen op Quebec, daarbij rekenend op de nationale verdeeldheid van Canada, werd deze aanval hardhandig teruggeslagen door Engelsen en Fransen beiden. Sindsdien is daar het zeer wezenlijke element van de economische politiek bijgekomen. Het staatkundige leven van Canada is zeer lang beheerst geweest door de diepgaande twistvraag: vrijhandel of protectie.

De verbroedering tussen beide hoofdelementen der bevolking heeft volstrekt niet tot een nivellering der verschillen geleid. Er is een wezenlijk onderscheid tussen de overwegend Franse „Provence de Quebec" en het grotendeels Engelse Ontario.

De stad Quebec heeft geen enkele overeenkomst met het uiterlijke beeld van de Amerikaanse en de moderne Canadese steden. Quebec doet sterk Europees' aan. Men realiseert zich zelden, dat Montreal met zijn bijna een millioen inwoners na Parijs de grootste Frans sprekende stad ter wereld is, want Bordeaux en Marseille komen lang niet aan dit aantal inwoners toe. In de binnenstad zijn de straten veelal nauw en bochtig. Niet zo mathematisch met de liniaal getrokken als de meeste steden in Noord-Amerika. De Europese emigranten in de V.S. die behoefte hebben aan hun vroegere milieu in het oude werelddeel, behoeven slechts naar Canada te vliegen om zich weer geheel thuis te kunnen voelen. De Fransen beschouwen zich — en niet ten onrechte — als de eigenlijke grondleggers van het ontzaglijke rijk. Hoewel zij over het algemeen niet tot de rijkste ingezetenen van het land behoren, voelen zij zich de aristocratie van Canada. De oude geest van de „Coureur des bois" heeft hen nooit verlaten.

Kan men echter wel van het Canadese volk als een gegroeide eenheid spreken? In zeker opzicht niet. Nog steeds blijft de bevolking een conglomeraat van allerlei Europese rassen. Eens waren de Ieren het talrijkst van allen vertegenwoordigd. Toen de aardappeloogst op het groene eiland mislukt was en Ierland aan een afgrijselijke hongersnood ten prooi viel, emigreerden de Ieren bij duizenden. Spoedig echter ebde deze Ierse invasie weer af en thans is de volgorde van talrijkheid in Canada: Fransen, Engelsen, Schotten, Ieren, Duitsers, Oekrainers, Skandinaviërs, Nederlanders, Joden en Polen. Bij de nieuwe import doet het gewone verschijnsel zich voor nl. dat pas de tweede generatie zich in het land van vestiging thuis gaat voelen. Toch hebben wij niet de indruk, dat de nieuwbakken Canadezen algeheel in hun tweede vaderland opgaan. Althans lang

Foto: Canadian Pacific Railways

[illegible] overal in Canada aantreft

niet zo sterk als in de V.S., waar men al spoedig veramerikaniseert. Een grappig voorbeeld hiervan is, dat een Nederlands tourist op enige kilometers van de Niagarawaterval verrast werd door een tienjarig meisje, dat in een blauwe overall een grote tractor bestuurde. Het bleek een klein landgenootje te zijn. Het gesprek ging over de Niagara, waarvan men het donderend geweld ondanks de grote afstand duidelijk kon horen. Het meisje verzekerde, dat deze waterval weliswaar mooi was, doch niet vergeleken kon worden met de waterval van Roosendaal, die zij in haar nog prillere jeugd als het indrukwekkendste natuurverschijnsel had leren kennen.

Slechts een begin!

Dit behoud van eigen aard neemt echter niet weg, dat er wel degelijk tussen de vormende delen van de Canadese bevolking een sterke binding bestaat. Ten slotte is iedere natie een losse verbondenheid, ook de Canadese. De bijzondere ligging van het uitgestrekte land werkt dit zeer in de hand. Canada is een zeer langgerekte strook grond tussen het hoog industrieel ontwikkelde U.S.A. en de Noordpool. Het eist een geestkracht, die nimmer mag verflauwen om hier zowel individueel als nationaal het hoofd boven water te houden. Bovendien hebben wij te doen met een land, dat hoe geweldig het zich ook vooral gedurende deze eeuw heeft ontwikkeld, toch nog slechts een begin heeft gemaakt aan zijn opgang, want men is er nog verre van om te kunnen zeggen, dat

de aanwezige mogelijkheden gerealiseerd zijn. Het is nog niet zo lang geleden dat de oorspronkelijke naam van het land: Cannataa grotendeels aan de werkelijkheid beantwoordde. Dit woord betekent immers „verzameling van hutten". O, stellig, Montreal is een millioenenstad. Toronto heeft de 900.000 reeds overschreden en er zijn in totaal tien steden met meer dan 100.000 inwoners, waarin de grootste helft van de totale bevolking haar intrek heeft genomen. Men stelle zich Canada niet voor als een nauwelijks onderbroken golvend tarweveld. Er zit voortgang in het land. Toch is nog maar een betrekkelijk bescheiden deel van de beschikbare bouwgrond in cultuur gebracht, hetgeen intussen niet wegneemt, dat Canada terecht als de grote korenschuur van de wereld geldt. In 1945 was meer dan 25 millioen ha bebouwd, waarvan bijna tien millioen met tarwe, zes millioen met haver en drie millioen met gerst. Onoverzienbaar zijn de mogelijkheden, wanneer de ontginningsarbeid hier zijn grens zou hebben bereikt.

Hetzelfde geldt voor het bosgebied. Een millioen vierkante kilometer bos wordt nog niet geëxploiteerd, desondanks is Canada een van de grote leveranciers van zachte houtsoorten, die 70 % van het bosbestand in beslag neemt. Zo gulzig kunnen de rotatiepersen van de papiervretende dagbladen de voorraad niet verwerken of de eindeloze wouden van Canada zorgen steeds voor aanvulling.

Het oudste middel van bestaan — wij zeiden het reeds — is de pelshandel. Hermelijn-, bever-, skunk-, muskusrat-, konijnen- en eekhoornvellen zijn de voornaamste bontsoorten. Eens zou echter de voorraad zijn uitgeput, indien de jacht niet wettelijk was ge-

De Canadese spoorwegen gaan steeds voort met het verhogen van snelheid, het vergroten van veiligheid en comfort en het vermeerderen van modern dienstbetoon. De twee voornaamste Canadese spoorwegmaatschappijen verzorgen transcontinentale [illegible]
Foto Canadian Pacific Railways

regeld en er zich bovendien geen uitgebreide pelsdierenfarms hadden gevormd in Ontario, Quebec en Prince Edwardeiland, die zich vooral bezig houden met het fokken van zilvervossen.

Even oud is de visserij. Voor er zelfs enige sprake was van kolonisatie, vestigden zich reeds tijdelijk voornamelijk Bretonse vissers aan de kust van Nova Scotia, omdat hier de overvloedigste gronden voor de Atlantische diepzee-visserij te vinden waren. En hoe de moderne vissersschepen ook in de zee huishouden, doodgevist kunnen deze uitgebreide banken blijkbaar niet worden. Kabeljauw, meestal verwerkt tot stokvis, zalm, sardine en kreeft zijn zowel intern als voor de export van het grootste belang. De uitvoerwaarde van Canadese vis bedraagt ongeveer 140 millioen dollar, hetgeen in de staatshuishouding nog al iets te betekenen heeft. Vergelijkt men echter de opbrengst van landbouw en veeteelt met die van de visserij, dan vormt dit laatste middel van bestaan toch nog maar een onderdeel. Zonder U te veel te willen vermoeien met cijfers, kunnen wij een verleiding toch niet weerstaan, nl. het bedrag te noemen dat tussen 1939 en 1948 werd besteed aan de aankoop van landbouwmachines. Dit bedroeg in Nederlandse munt omgerekend ongeveer $2^{1}/_{2}$ milliard gulden. De nieuwste methoden worden toegepast om de grond te bewerken. De vakkennis van de productieleiders, maar ook van het lagere personeel wordt zo hoog mogelijk opgevoerd. Op de dertig universiteiten van Canada bevinden zich merendeels leerstoelen voor hoger landbouwonderwijs.

De industrie heeft in de twintigste eeuw een ongekende opkomst meegemaakt. Een en een kwart millioen werkkrachten verdienen hun brood in de jonge doch krachtig vooruitstrevende nijverheid van Canada. Twaalf milliard dollar bedraagt de waarde der totale industriële productie. Papier en papierstof staan aan de top, hetgeen, gezien de overvloed van materiaal, geen verwondering behoeft te baren. Trouwens alle nijverheid van Canada is aan de bodem en zijn voortbrengselen gebonden. IJzer en staal vertonen een stijgende lijn; de verwerking van landbouwproducten evenals de chemische industrie, zijn niet te onderschatten. Zuivelnijverheid, petroleumproducten, automobielen, tabaksbewerking, visconserven, vleesindustrie, zij vormen het noodzakelijke complement van de agrarische bedrijven.

Wij zeiden het reeds, dat, hoe indrukwekkend Canada zich ook „opstoot in de vaart der volkeren", de grens der capaciteit toch nog verre ligt. Arbeidskrachten blijven het grote probleem. Slechts toen de economische crisis, die in de dertiger jaren heel de wereld teisterde, op zijn hevigst was, moest de emigratie worden stopgezet. Na de oorlog vooral is de vraag naar arbeidskrachten weer enorm gestegen.

Een kijkje in de electrische centrale in Kemano, Brits Columbia. Deze uitgebreide centrale, in het inwendige van een berg gebouwd, levert de kracht voor het grote project van de aluminiummaatschappij van Canada in Kitimat.

Foto: Aluminium Company of Canada

Foto: Canadian Pacific Railways

Het Banff Springs Hotel, gelegen in Banff National Park, Alberta, is een van de luxueuze vacantie-oorden van de Canadese Rockies

Arbeidsimport

Een land stroomt vol

Men kan zonder overdrijving beweren, dat het aantrekken van arbeidskrachten van bijzondere betekenis voor Canada is. Alleen . . . is het ietwat moeilijk om er een voorraadje van aan te leggen, zoals dit met dood materiaal kan geschieden. Er kunnen andere tijden komen — gelijk omstreeks 1929 —, en dan zit men met een surplus, dat alleen maar een schade voor de werklozenvoorziening kan zijn. Wij merkten het reeds op: Slechts één keer is de emigrantenstroom onderbroken, overigens heeft er deze eeuw een gestadige binnenvloeïïng plaats gevonden. Toen de enorme mogelijkheden van tarwebouw in de prairiedistricten werden ontdekt, zette Canada de deuren wijd open en begon een intensieve propaganda om de bewoners van overbevolkte landen en daar waar de mens niet onbedreigd volgens eer en geweten kon leven, te animeren zich in het ruime, vrije Canada te vestigen. In de eerste tien jaren van de twintigste eeuw stroomden niet minder dan 1.800.000 mensen het land binnen, en hoewel één derde daarvan zijn fortuin weer elders zocht, steeg toch de bevolking met 34 %. Tussen de beide oorlogen groeide de bevolkingsaanwas met ongeveer 30 %, en sedert 1945 neemt de stroom weer zijn loop.

Vooral bij de Nederlanders is Canada bijzonder in trek. Sedert het eind van de oorlog emigreerden er 215.253 van onze landgenoten. Hiervan togen 98.310 naar Canada, waarna Australië volgde met 56.835. En van de emigranten uit al 's Heren landen slagen die Nederlanders, misschien de Letten uitgezonderd, het best. Het gebeurt zelden of nooit, dat een Nederlander met de kous op de kop naar huis terugkeert.

De Nederlanders staan er goed aangeschreven. Laten wij de heer W. B. Nesbitt, volksvertegenwoordiger van Ontario, eens de gelegenheid bieden ons een pluim op de hoed te zetten. In een Parlementszitting van 15 Februari 1955 zei hij:

„Gedurende de laatste vijf jaar zijn er zeer veel mensen uit Nederland in mijn district gekomen. Daarvoor verdienen het Departement van Emigratie, de minister van Immigratie en zijn voorgangers grote waardering. Mijn district is half agrarisch half industrieel. Velen van deze mensen uit Nederland bleken zeer verlangend te zijn naar een stuk grond. Zij werden goede boeren. Zij bezaten zeer weinig geld, maar zij leenden het. Zij hebben steeds op tijd rente en aflossing voldaan. Vaak betaalden zij hun termijnen zelfs nog vóór de aflossing. Het zijn hard werkende mensen, die nimmer in een ernstig misdrijf gemoeid waren.

Deze Nederlandse immigranten hebben een bijzonder zuiver gevoel van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat is alleszins te begrijpen, daar zij uit een der democratische landen van West Europa komen. Als voorbeeld van hun sociaal besef noem ik hun optreden, toen er in Woodstock een nieuw ziekenhuis gebouwd werd. De Hollanders

gaven een concert en zongen hun Hollandse liederen, gekleed in nationaal costuum. Zij zamelden geld in voor het gemeenschapsfonds. Toen de orkaan, die wij „Hazel" hebben genoemd, delen van West Ontario verwoestte, gaven de Hollanders opnieuw een concert en verzamelden zij geld om hen, die steun behoefden, te helpen.

Als de minister bepaalde plannen heeft voor de toekomst, dan zullen wij dat zeker nog wel horen tijdens de debatten. Als hij in deze plannen de mogelijkheid heeft opgenomen om meer mensen uit Nederland in Canada te laten komen, dan zal ik dat van harte toejuichen".

Wat is slagen?

Het percentage „mislukte" Nederlandse emigranten blijft vermoedelijk beneden de een. Men diene zich echter goed voor te stellen wat men in dit vreemde land onder „geslaagd" moet beschouwen. Wij herinneren ons zulk een geslaagd immigrant, die uitermate tevreden was met zijn lot en zich zelfs gelukkig prees. Het was een oud-hoofdofficier die een baantje had gevonden als trambestuurder. Dit zg. geslaagde geval deed zich weliswaar niet in Canada voor doch ergens in Australië. Het beeld hiervan is evenwel in alle landen te vinden, die emigranten opnemen. Beroepsmatig zijn zij stellig niet geslaagd, doch zij kunnen de mond open houden en zijn dus al tevreden. Ook in Canada kan men deze voorbeelden aantreffen. De Nederlandse ingenieur, die ergens in het industriegebied het werk doet van iemand met ambachtsschoolvoorbereiding, verdient genoeg om zijn huisgezin te kunnen onderhouden. Toch zal zo'n oud-Delftenaar zich niet geheel tevreden voelen. Zelfs iemand die van de M.T.S. of een soortgelijke inrichting komt en arbeid moet verrichten, die een heel stuk beneden zijn kunnen ligt, zal vooral in den beginne enige teleurstel-

Een stoeltjeslift zorgt [illegible]

lingen hebben te verkroppen. Groter is deze deceptie b.v. voor een medicus — het geval is historisch — die een handeltje in wasmachines heeft. Of de jurist die een agentuurtje in stofzuigers erop nahoudt. In hun beroep zijn dergelijke mensen allerminst „geslaagd", als emigrant echter wel.

Beroepsmatig slagen echter vooral de agrarische vrijgezellen en de geschoolde arbeiders, die eveneens niet gehuwd zijn. Voor deze groepen zijn de beginmoeilijkheden zonder enig bezwaar te overwinnen. In iets mindere mate, doch ook nog zeer behoorlijk, geldt dit voor arbeidersgezinnen, waar volwassen kinderen evenals vader en moeder de handen uit de mouwen kunnen steken. Bepaald moeilijk hebben de ouders het van een betrekkelijk jong gezin. Niet alleen hebben zij geen hulp van de kinderen en moet dus één man voor de kost zorgen, maar ook het vinden van een huis stuit voor hen op veel bezwaren. Het zwaarst hebben het de gehuwde intellectuelen, die inderdaad kinderen „te hunne *laste*" hebben. Vaak zullen zij in hun eigenlijk beroep geen emplooi kunnen vinden en moeten dus aanpakken wat zich voordoet. Men kan slechts de grootste waardering koesteren voor degene uit deze groep, die het been stijf houdt en ten slotte toch slaagt. Zijn zij eenmaal zo ver dan willen zij gaarne bekennen, dat zij in de twee eerste jaren graag op hun blote knieën naar het kleine landje aan de Noordzee waren terug gekropen.

Voor de meeste Nederlandse emigranten geldt het nadeel dat de helft hunner practisch geen woord Engels spreekt als zij in Canada aankomen. Er zijn echter zeer bruikbare schriftelijke cursussen en boekjes voor emigranten om althans te leren, zich enigermate uit te drukken in het meest alledaagse Engels. Verwonderlijk is het intussen, hoe gemakkelijk de kinderen de vreemde taal aanleren. De tweede generatie is het trouwens ook, die

Vancouver, toegangspoort tot de Stille Zuidzee, is op twee na de grootste stad in Canada, met een bevolking van meer dan een half millioen. Een nieuw industriegebied ontwikkelt zich snel in [illegible]mbia en Vancouver is daarvan het handelscentrum.

Foto Canadian Pacific Railways

Foto: Canadian Pacific Railways

Okanagan Lake, temidden van de rijke boomgaarden van Brits Columbia. Naast appelen, peren, abrikozen, perziken, pruimen en kersen, is er een uitstekende en sterk gevarieerde teelt van klein fruit.

het snelst ingeburgerd raakt en Canada als haar Vaderland gaat beschouwen. Onder de ouderen heerst ontegenzeggelijk meer heimwee dan onder de jeugd. Menigeen hunner zal, wanneer men hem diep in zijn hart kijkt, wel naar Nederland terug willen, doch doet dat in het belang van het kind niet. Vaak wordt alles opzij gelegd, om nog eens een familiebezoek aan de verwanten thuis te kunnen brengen.

Wat missen deze mensen nu? Wij zouden het willen samenvatten in een alles omsluitend woord: de Nederlandse cultuur. Men diene echter deze uitdrukking in haar uitgebreidste betekenis te verstaan. Wanneer men nagaat, dat in Nederland slechts 5 % tot de min of meer geregelde schouwburg- en concertbezoekers behoort, dan kan men veilig aannemen, dat het voor de gemiddelde Nederlandse emigrant geen onontbeerlijk verlies is, dat hij in Canada niet naar het theater gaat. Bijzonder veel heeft Canada trouwens op dit gebied niet te presenteren. Neen, men moet onder „Cultuur" verstaan de Nederlandse levensgewoonte, het buurpraatje bij het kopje koffie inbegrepen. De overgeplante Nederlander acclimatiseert doorgaans niet zo snel. Ook hier is het de jeugd, die zich veel gemakkelijker aanpast. In plaats van het voetbal, dat bij ons de grote algemene volkssport is, spelen de jonge jongens al gauw base-ball en ook in ander opzicht weet men 's lands wijs al spoedig te transformeren. In kerkelijk opzicht is dit voor de volwassenen niet zo eenvoudig. De Katholieken vinden uiteraard veel gemakkelijker hun nieuw geestelijk huis dan zij, die behoren tot de velerlei Protestants-Christelijke secten. In Canada kent men behalve de R. K. kerk, die 5 millioen volgelingen telt, de Verenigde Kerk van Canada, die ongeveer $2^{1}/_{4}$ millioen lidmaten, meest in de provincie Ontario, heeft, de Anglicanen, eveneens in Ontario met $1^{8}/_{10}$ millioen, de Presbyterianen met 9 honderdduizend en de Lutheranen met ongeveer een half millioen. Kerk en staat zijn in Canada gescheiden.

Verschillende kerken doen, speciaal in de moeilijke beginphase, veel voor de nieuwaangekomenen. Het zijn vooral de Reformed

Church (Hervormd) en Christian Reformed Church (Gereformeerd). Waar nodig wordt in noodgevallen ook enige materiële steun geboden.

Men neemt 's lands wijs mee

De Canadese autoriteiten koesteren er hoegenaamd geen bezwaar tegen, dat de Nederlanders hun eigen kerken meebrengen. Men vergete niet, dat — zo men wil — de Katholieke kerk uitgezonderd, alle andere kerken hier min of meer geïmporteerd zijn. In dit opzicht heersen dus ruime begrippen. Veel moeilijker ligt het bij het onderwijs, waaromtrent ook bij kerkelijke Canadezen, andere opvattingen heersen dan ten onzent. Het streven dat zich hier en daar voordoet naar een eigen Nederlandse Christelijke school en Christelijke landbouwvoorlichting vindt in Canada weinig bijval, om maar te zwijgen van een Christelijke vakorganisatie, een vorm die in Canada geheel onbekend is.

Iedere emigrant neemt nu eenmaal zijn problemen in zijn bagage mee. Men dient zich echter goed bewust te zijn van het feit, dat in het vestigingsland nu eenmaal opvattingen heersen, welke men heeft te eerbiedigen. Wij hoorden grappige voorbeelden van merkwaardige gehechtheid aan de Vaderlandse zeden en gewoonten. Wie in Toronto en Hamilton komt, waar de meeste Nederlandse emigranten zijn neergestreken, kan zich soms slechts met moeite indenken, dat hij zich al duizenden mijlen van Nederland bevindt, zo „Hollands" gaat het er vaak toe. Zo'n winkeltje kon soms net zo goed in Zutfen, Coevorden of een andere middelgrote Nederlandse stad staan. Een bezoeker ving bijvoorbeeld op „nee, volgende week komt er weer nieuwe thee en koffie van Douwe Egberts. We zijn nu jammer genoeg uitverkocht."

Ik geef U mijn woord, dat ik dit niet verzin voor deze speciale gelegenheid en dit speciale album. Allemaal bekende Nederlandse

De boomgaarden van Brits Columbia brengen meer dan een derde van het fruit voort, dat in Canada verhandeld wordt.

Foto: Canadian Pacific Railways

[illegible]

[illegible] van de „C[illegible]" [illegible] 120 [illegible] landschap rondom Edmonton, Alberta, waar deze fabriek is gevestigd

artikelen waren er te vinden en ook het „praatje over de toonbank", zo zeer behorende bij de „Vaderlandse cultuur", ontbrak niet.

Uit het citaat dat wij hierboven aanhaalden mag reeds blijken, dat de Nederlanders gewaardeerde gasten op Canadees gebied zijn. De autoriteiten hebben echter geen behoefte om onze landgenoten in bepaalde rayons bijeen te houden. Wij kunnen in dit opzicht de Canadezen slechts gelijk geven. Wie emigreert dient zich te realiseren, dat althans het tweede en derde geslacht voorbestemd is om zich in het nieuwe milieu geheel op te lossen, hetgeen voor hun levensgeluk waarschijnlijk ook wel het beste is. Van een Nederlandse stamvorming kan dus nauwelijks sprake zijn.

Er wordt vooral door Canadese werkgevers echter wel critiek op onze geëmigreerde

landgenoten uitgeoefend. Men vindt het wel eens minder sympathiek wanneer een Nederlandse werknemer, die het vak zo'n beetje heeft geleerd, zo gemakkelijk naar een andere baas overgaat, wanneer hij daar iets meer kan verdienen. Het tegenargument van de Nederlanders is dan: „Dat ik in mijn leertijd minder verdiende dan een ander, acht ik billijk, maar nu ik het beroep meester ben, wil ik ook een gelijkwaardig loon ontvangen."

Ook verwondert men zich wel eens over de Nederlandse zuinigheid en — deze „klacht" hoorden wij niet alleen uit Canada, maar ook uit Zuid-Afrika en Australië — het wil nog al eens kwaad bloed zetten bij de andere arbeiders, wanneer hun Nederlandse collega's stukken meer werk verzetten dan zij. Onze arbeiders zijn ontegenzeggelijk van hoog gehalte en kunnen voor wat hun capaciteit betreft de toets der vergelijking met ieder ander land ruim doorstaan. Het is volstrekt geen uitzondering, wanneer een metselaar uit Nederland tweemaal zoveel stenen bewerkt dan een buitenlander.

De Nederlandse zin voor orde en netheid steekt af bij de Canadese opvattingen hieromtrent, vooral onze boeren willen hun spulletjes netjes en menswaardig hebben. Een Nederlands boerengezin, dat in een verwaarloosde hofstede terecht gekomen is, maakt wat van het huis. Na drie jaar herkent men nauwelijks de oude boerderij. Zij zijn boer zonder meer en kijken wat minachtend naar verschillende Canadezen, die, volstrekt geen uitzondering in Canada, het boerenbedrijf slechts als een bijbaantje beschouwen en er nog een andere betrekking naast nemen.

Het behoeft nauwelijks betoog, dat de vrouwen het vaak in het begin nog moeilijker hebben dan de mannen. De Nederlandse

Dit is een gezicht op de Highline Trail op de Cathedral Mountain in Brits Columbia. De Trail Riders van de Canadese Rockies houden jaarlijks tochten, waaraan vacantiegangers kunnen deelnemen en waarbij het vooral aankomt op veiligheid en comfort

Foto: Canadian Pacific Railways

Foto: Canada Government Travel Bureau

V[illegible] de provincie British Columbia. Dit is een gezicht op de binnenhaven met de regeringsgebouwe[illegible] op de achtergrond. De [illegible] bekendheid voornamelijk aan de schoonheid van zijn parken en tuinen.

huisvrouw richt haar belangstelling nu eenmaal in de eerste plaats op het gezin en dit gezin komt in geheel andere verhoudingen te staan. Geen enkele vrouw behoeft zich beledigd te achten, wanneer wij constateren dat een zeker gezond conservatisme een harer voornaamste kenmerken is. Toch zal de Nederlandse emigrante verstandig doen indien zij zich zo spoedig mogelijk aanpast. Zij wordt in Canada waarlijk niet in een nieuw keurslijf gedrongen, maar kan haar persoonlijkheid ten volle handhaven, — mits die persoonlijkheid geen geïsoleerd leventje op zichzelf vormt. Met raad en daad kan de Nederlandse vrouw genieten van het Women's Institute, dat min of meer vergeleken kan worden met de Nederlandse Bond van Plattelands-Vrouwen. Het verdient aanbeveling zich zo spoedig mogelijk bij deze organisatie op te geven.

Naastenliefde

Mensen met een redelijke zin voor werkelijkheid zullen het heus wel rooien in hun nieuwe Vaderland. Zij zullen al spoedig bemerken, dat de zeer vergaande sociale voorzieningen in Nederland soms ver vooruit zijn bij die van Canada. In het begin van dit album gebruikten wij al een bekende uitspraak, die erop wees, dat in Canada waarlijk wel een grote gemeenschapszin heerst en een sterk maatschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel, doch men zal zich vergissen wanneer men meent, dat deze loffelijke deugden in ieder opzicht in de sociale wetgeving tot uiting komen. Naastenliefde is hier veel meer een particuliere aangelegenheid. Niemand die in nood verkeert, zal tevergeefs om gerechtvaardigde bijstand vragen. Een staats-

[illegible] op de Kitimat-Kemano, Brits Columbia, dat $ 550.000.000 kost, nadert zijn voltooiing. Het [illegible] meer dan 2.200.000 pk hydro-electrische energie voor een mogelijke jaarlijkse opbrengst [illegible]

Foto: Aluminium Company of Canada

burgerlijk recht op deze hulp heeft men echter niet. Het zijn het Rode Kruis, Travellers Aide (hulp aan reizigers), het Leger des Heils, Children's Aide, and Neighbourhood Workers, die hun zorg aan hulpbehoevenden geven. Het Wellfare Department, vrijwel in iedere stad vertegenwoordigd, trekt zich het lot der medemensen aan. De National Emploiment Service zal aan ieder, die dat nodig heeft, bemiddeling bij het zoeken van werk geven. Verstandige adviezen kan men krijgen bij het Department of Citizenship and Immigration. Geen emigrant heeft, waar ter wereld hij ook vandaan kome, vrees te koesteren, dat zijn afkomst enig beletsel vormt voor zijn welslagen. Er zijn gelukkig tal van Nederlandse voorbeelden, die overtuigend aantonen, dat flinke mensen, die niet lijden aan de illusie als zou het goud hier op straat liggen, in Canada zich vaak een positie hebben geschapen, uitrijzende boven hun levensomstandigheden in het Vaderland. Laten wij er U, wellicht ter aanmoediging, enige mogen noemen. Een keuterboertje uit Brabant met tien kinderen, waarvan er drie kunnen helpen om de kost te verdienen, werkt bij een oude Canadese boer. Deze verkoopt hem, als hij vindt dat zijn tijd om te gaan rusten is aangebroken, de boerderij voor een niet overdreven bedrag, dat hij bovendien op gemakkelijke condities kan betalen. Met stugge energie verbetert hij zijn nieuwe eigendom, betaalt de koopsom niet alleen af, doch slaagt er zelfs in om voor zijn oudste zoon een tweede boerderij te kopen. Men mene waarlijk niet dat deze boer het fortuin zo maar is aangewaaid, het heeft hem zweet gekost.

Een ander voorbeeld:

Een kleine boer in het midden van ons land legde daar een prijzenswaardige energie aan de dag. Hij begon in Nederland al een handel in zaad maar besloot zijn geluk in Canada te gaan beproeven. Twee jaar lang werkt hij zich krom, oefent landbouw uit bij drie verschillende boeren, maar voelt dat hij zijn krachten overschat heeft. Bij een winkelier gaat hij als knecht werken. Deze ziet wat in

de man en biedt hem de gelegenheid een eigen zaak te beginnen. Hij importeert Nederlandse artikelen en is er na vier jaar bovenop. Met zijn twee zoons rijdt hij met drie bestelwagens de klanten af. Iemand, met een dergelijke ondernemingsgeest slaagt volkomen. Nu alles goed gegaan is, verwondert hij zich bijna over zijn brandend heimwee en vaak diepe neerslachtigheid in het begin.

Er zijn inderdaad enkele gevallen van volkomen mislukking. De meeste daarvan zouden zich echter ook in Nederland hebben voorgedaan.

Vaak zijn zij een gevolg van arbeidsongelukken. Uiterst zeldzaam zijn de voorbeelden, dat iemand zonder dat een speciaal ongeval hem getroffen heeft als gevolg van zijn ongeschikte karaktereigenschappen met hangende pootjes naar Nederland terug moest.

Wij hebben met opzet enigszins breedvoerig over de emigratie gesproken. Het is immers een onmiskenbaar feit, dat Canada in twee opzichten voor Nederland van bijzondere betekenis is. Het zijn de Canadezen geweest, die ons van het slavenjuk van Hitler hebben bevrijd en het is Canada, waar ondernemende landgenoten, die thuis geen toekomst zien, een belangrijke uitwijkhaven kunnen vinden. Hoe men ook tegenover emigratie moge staan, het verschijnsel doet zich voor op massaler manier dan wij ooit hebben gekend. Wie over Canada schrijft, kan emigratie niet over het hoofd zien. Met een ernstige opmerking willen wij dit hoofdstuk besluiten:

Wie slecht van huis kan, als kind met vacantie reeds een abnormaal heimwee vertoont, moet zich ernstig afvragen of zijn natuur zich voor emigratie leent. Niets is tragischer dan in den vreemde te mislukken!

Saskatchewan leverde in één enkel jaar meer dan 524 millioen bushels graan. Tractoren, dors- en andere landbouwmachines worden op grote schaal gebruikt bij het verbouwen en het binnenhalen van deze gouden oogst

Foto National Film Board

Een land in opkomst

Energie gevraagd!

Niemand zal zo naief zijn dat hij gelooft dat Canada de emigranten uit de overbevolkte werelddelen zo met open armen ontvangt ter wille van hun mooie blauwe ogen. Wij zeiden het reeds: Canada heeft behoefte aan werkers. Ook lieten wij reeds duidelijk genoeg uitkomen, dat, hoe groots de ontwikkeling van de laatste halve eeuw ook moge zijn, nog slechts een betrekkelijk gering deel van dit geweldige gebied in exploitatie is gebracht. Zelfs kan men zeggen, dat men nog niet aan het einde is gekomen van de exploratie. Ongekende mogelijkheden liggen nog in de schoot der aarde verborgen. Een vooraanstaand inwoner liet zich als volgt uit: „Dit land heeft alles. Op verschillend gebied hebben wij de grootste voorraden in onze bodem van de gehele wereld en tot voor korte tijd hebben wij het zelf nauwelijks geweten. Wij wisten het wel in theorie, dat het er was, maar in de practijk bleek daar maar weinig van. Nu weten wij het en wat wij nodig hebben, zijn mensen en kapitaal."

In de Canadese kapitaalsbehoefte kan Nederland slechts voor een heel miniem gedeelte voorzien. Scheutiger kunnen wij echter zijn in het leveren van arbeidskrachten. Dat Canada bij de Nederlandse emigranten een zekere voorkeur geniet, is om tal van redenen begrijpelijk. Canadezen en Nederlanders hebben wel iets met elkaar gemeen. De Canadese bestuursvorming met tot op zekere hoogte autonome provincies, spreekt de Nederlander wel aan en ook onze tamelijk evenwichtige volksaard, onze voorzichtigheid in zaken doen, ontmoet tal van overeenstemmingspunten met de Canadese levenshouding.

En men heeft ons nodig! Niet slechts als boeren, doch als industrie-arbeiders. Het is ontegenzeggelijk waar, dat de landbouw de basis vormt voor het interne leven in Canada. De onvoorstelbare uitgestrektheid der tarweakkers, waar men dagen lang met de auto doorheen kan rijden, voorzien op deze aarde honderd millioen mensen van brood. Een agrarische crisis treft Canada tot in het hart. Dit betekent immers: minder auto's, televisietoestellen, ijskasten e.a. luxe. Het valt dan ook voor Canada toe te juichen, dat de industrie in de loop van deze eeuw een niet te onderschatten bron van leven is geworden. Canada is zijn mogelijkheden gaan ontdekken, zich bewust geworden van zijn schier onuitputtelijke minerale bodemschatten en vooral ook van zijn geweldig vermogen om goedkope energie voort te brengen. De waterkracht van het land — de „witte steenkool" dus — verleent het land een uiterst bevoorrechte positie. Bij de aanvang van de 20ste eeuw bedroeg de watercapaciteit nog slechts 200.000 pk, met sprongen ging deze energie vooruit en steeg in de eerste decennia tot 1 millioen, $2^1/_2$ millioen, 6 millioen,

$8\frac{1}{2}$ millioen en $12\frac{1}{2}$ millioen pk. In 1953 werd het cijfer van 15 millioen pk bereikt. En dit is nog slechts een fractie van de totale mogelijkheid. Een zeer conservatieve raming wijst uit, dat 50 millioen het minimum der mogelijkheden vormt. Optimisten nemen zelfs aan, dat de totale capaciteit tot 70 millioen pk kan stijgen.

Duizelingwekkend project!

Men krijgt deze geweldige energie echter alleen met grote inspanning van kapitaal en arbeidskracht. Laten wij eens een voorbeeld ervan noemen:

In Brits Columbia aan de Westkust heeft een der grootste projecten, die ooit op dit gebied ter wereld zijn aangepakt, nagenoeg zijn voltooiing bereikt. In een onherbergzaam oord op ongeveer honderd mijl van de kust, heeft men het bestaan om door een gedurfd ingrijpen in de ordening der natuur een waterkrachtstation te vormen, dat de grondslag voor de grootste aluminiumsmelterij ter wereld levert. Een millioen pk, die vrij gemakkelijk opgevoerd kan worden tot 1.650.000 pk, verwekken de hydro-electrische kracht, waardoor deze verlaten streek een industrie-vestigingsoord zal worden, waar vele duizenden werk kunnen vinden. Een modern sprookje heeft zich hier gerealiseerd. De Nechakorivier is in het Oosten afgesloten door een dam, ongeveer honderd meter hoog en vijfhonderd meter lang. De loop is naar het Westen gedwongen. Dwars door een berg heen is een tunnel gegraven, zestien kilometer lang en acht

Stamfeesten en ceremonies, die herinneringen oproepe[illegible] aan voorbije dagen, tijdens jaarlijkse feesten, waarbij Indiaanse stamhoofden, strijders en vrouwen zich uitdossen in hun kle[illegible] [illegible]

Foto: National Film Board

De Canadese [illegible] van meer dan 60.000 mijl. Hier slingert zich een van [illegible] van Noord Ont[illegible] veel erts gewonnen wordt.

meter breed. Dit is de grootste waterval ter wereld geworden, zestien keer zo hoog als de Niagara. Het niveauverschil tussen de immense watervoorraad en de electrische centrale is nl. 800 meter diep. Men heeft het aangedurfd om in dit geweldige werk 275 millioen dollar te investeren. Schier onbegrijpelijk is het hoe men in een betrekkelijk luttel aantal jaren de bouwmaterialen en machines door dit woeste gebied wist te voeren. Van de centrale tot het kleine haventje Kitimat worden driehonderdduizend volt negentig kilometer ver over de bergen gevoerd. Dit gebeurt tot een hoogte van een kleine twee duizend meter. Men moest met helicoptères het materiaal naar de bergtoppen brengen.

Kitimat was tot voor kort een slaperig Indianenplaatsje, dat op de kaart niet vermeld werd. Waar eens totempalen stonden, rijzen thans de hoge masten, waaraan de draden bevestigd zijn, die deze onvoorstelbare hoeveelheid energie van de centrale naar de aluminiumsmelterij transporteren.

Het merkwaardige is, dat Canada niet de grondstof bezit om aluminium te bereiden. Het bauxiet wordt per schip aangevoerd uit Jamaica. Wie echter mocht menen, dat deze mijl op zeven economisch niet gerechtvaardigd zou zijn, vergist zich terdege. Aluminium is alleen lonend te verwerken met de allergoedkoopste energie. Vandaar dat de prijs in de loop van een eeuw terug gevallen is van *f* 700 tot nog geen *f* 1 per kg. En het is vooral de hydro-electrische kracht, welke dit mogelijk heeft gemaakt.

Een woest gebied is ontsloten. Er is een spoorweg aangelegd naar Terrace. Kilometerslange wegen heeft de bulldozer reeds geëffend. In het kleine Indianendorpje werken al duizenden mensen. Men verwacht, dat Kitimat binnenkort vijftigduizend zielen zal tellen. Canada is door dit project geworden tot op een na de grootste aluminiumproducent en de allergrootste aluminium-exporteur ter wereld. Men zou kunnen zeggen, dat dit metaal de vormgeving is geworden van geconserveerde energie. Het middel dus om kracht uit te voeren.

In 1951 heeft men een aanvang met dit kolossale werk gemaakt. In Augustus 1954 kwam de eerste staaf aluminium uit de smeltoven. Andere industrieën kunnen zich nu eveneens in Brits-Columbia vestigen. Reeds werken veertienhonderd man in de nieuwgevormde papierindustrie. Hun grondstof ligt vlakbij de hand. Het zijn de eindeloze wouden van Brits Columbia. Canada levert nl. zoveel krantenpapier aan de U.S.A., dat men terecht kan zeggen, dat de hele Amerikaanse pers door Canada stopgezet zou kunnen worden. Vertienvoudigd tot 11 millioen pk wordt de energiecapaciteit van deze provincie. Zij wordt daardoor op één na de hoogste energie producerende streek van het land. Slechts Quebec met zijn mogelijkheid van twintig millioen pk overtreft haar.

De eeuw van Canada?

Binnen afzienbare tijd zal de waterkracht een bron van stimulerend leven zijn in het

Winnipeg, de hoofdstad van Manitoba, is de grootste stad van de prairieprovincies. Het is een van de grootste en belangrijkste graanmarkten ter wereld. De aanwezigheid van grondstoffen en goedkope krachtbronnen zijn een aanmoediging voor een grote [illegible]

[illegible]

hele Canadese gebied. Canada bevindt zich in de aanvang van een geweldige ontwikkeling. Het zou zelfs mogelijk zijn, dat het in belangrijkheid de plaats in zou nemen van de V.S.. „De eeuw van Canada" is waarlijk geen optimistisch droombeeld, wanneer men de evolutie, die soms aan revolutie doet denken, in ogenschouw neemt. De productie van ijzererts in Quebec steeg in de laatste 25 jaar van 125 duizend ton tot vijf millioen ton. Binnenkort zal een nieuwe spoorweg van zeshonderd kilometer lengte, het winningsgebied met de St. Lawrencerivier verbinden. Bij Lynnlake haalt men nikkel, koper en kobalt uit de grond. Bij Great Bearlake en in Saskatchewan wordt uranium, het mineraal der toekomst, gevonden. Met grote sprongen stijgt de olieproductie in Alberta. Nog pas in 1946 produceerde Canada het tiende gedeelte van zijn eigen oliebehoefte. Thans is dit reeds meer dan de helft. Met prijzenswaardige energie en toch rustig vooruitdenkende ondernemingsgeest wordt het ene grote werk na het andere aangepakt. Het zal een ieder begrijpelijk zijn, dat dit grote land vóór alles behoefte heeft aan nijvere werkers, die de nog sluimerende schatten naar het licht kunnen brengen.

Het wil ons echter ook voorkomen, dat er niet alleen vraag is naar arbeid, doch ook naar invoer van buitenlands koopmanschap. Wij Nederlanders, die ons een reputatie hebben verworven in de handeldrijvende wereld, dienen ons terdege rekenschap te geven van het feit, dat een groot land met schier onuitputtelijke toekomstmogelijkheden, de moeite waard is om er vaste voet te krijgen. Onze uitvoer naar Canada is niet indrukwekkend groot. Natuurlijk gaan er wat Hollandse haring en bloembollen heen, verder kaas,

Tussen de meren van Ontario, een van de delen van de provincie waar men zich het eerst vestigde, zijn verschillende grote gebieden waar het fokken [illegible] zich reeds langbestaande zuiveldistricten bevinden.

Foto: Canadian Pacific Railways

Foto: National Film Board

Ottawa, de hoofdstad van Canada en de zetel der regering. Op de voorgrond staat een korporaal van de Royal Canadian Mounted Police, de bewaker van wet en orde. Op de achtergrond verheft zich de Vredestoren van de Parlementsgebouwen.

chocolade, sigaren, katoenen weefsels en een beetje confectie. Het zal in den beginne misschien wat moeite kosten deze lijst van uitvoerartikelen te vergroten; de Canadese handel zowel wat export als import betreft, is begrijpelijkerwijze sterk gericht op de aangrenzende Verenigde Staten. Nederlandse firma's die met Canada handel willen drijven, zullen zich eerst goed moeten oriënteren ten einde zich met succes bij de opvattingen van dit land te kunnen aanpassen. Het lijkt ons echter de moeite waard, het te proberen en te wennen aan de gedachte, dat Canada bij voortgaande ontwikkeling een, in allerlei opzichten, toevluchtsoord kan zijn voor het overbevolkte en ietwat vermoeide Europa. Waarbij wij dan in de eerste plaats aan ons eigen land denken.

De levenssfeer

Wie hiertoe de behoefte mocht gevoelen diene zich — wij herhalen het — goed bewust te zijn van het grondig verschillende levensklimaat in dit deel der wereld. Nog eens: de afstand! Wie van Amsterdam naar Montreal vliegt, doet hier bijna evenlang over als wanneer hij van Montreal naar Vancouver zou gaan, dus van Oost naar West in Canada. Deze uitgestrektheid, die wij Nederlanders ons moeilijk kunnen indenken, brengt onvermijdelijk met zich mee, dat het levensbeeld in de verschillende provincies grote verschillen toont. Zoals de hele maatschappij hier in beweging en ontwikkeling is, zo is ook het mensentype nog onderhevig aan dezelfde evolutie. Het is moeilijk om het geheel van eigenschappen te bepalen, dat „de Canadees" vormt. De man uit Montreal, deze merkwaardig cosmopolitische stad is uiteraard een ander type dan bv. de inwoner van een stad, welke in de laatste vijftig jaar is opgekomen. Wij spreken nu niet eens van het verschil tussen stedeling en plattelander. Het valt te begrijpen, dat de Oekrainer, die zich in Saskatchewan heeft gevestigd of de Engelse immigrant in Vancouver, niet gelijken op de Franse Canadezen, die al drie eeuwen lang van ouder op ouder in Quebec wonen. Deze verschillen maken het onvermijdelijk, dat er zich een vrij sterk locaal patriotisme heeft gevormd. De landbouwende bevolking ziet in haar bedrijf de belangrijkste levensader van het land. De mensen uit Saskatchewan bijvoorbeeld duiden op hun nummerborden van de auto's hun gebied aan met „Wheatprovince" (tarweprovincie), waarin een zekere trots tot uiting komt.

Toch hebben zich bepaalde gebruiken en omstandigheden van algemene aard gevormd en deze zijn wel zeer in strijd met de degelijkheid van onze Nederlandse begrippen. Zo viert in heel Canada het afbetalingssysteem ongekende triomfen. Het oer-degelijke principe, dat men om een gulden te kunnen uitgeven, deze gulden eerst moet bezitten en dat men een gulden slechts één keer kan besteden, wordt in Canada niet zo precies toegepast als in ons land. Wij zijn nu eenmaal wat meer zwaar-op-de-hand, maken ons meer zorgen en zullen niet zo gemakkelijk een nieuw model auto kopen, als de oude wagen best nog een jaartje mee kan.

Om ieder misverstand te vermijden: Denk niet, dat de afbetalingsmagazijnen U niet weten te vinden, indien ge de volle koopsom niet voldoet. Het systeem echter werkt een vlotter inkopen in de hand. De Canadees tobt niet erg over de toekomst. Werk is er in overvloed en de lonen liggen behoorlijk hoog, dus: „Why worry?"

Men vraagt zich echter wel eens af, waar het heen zou moeten, wanneer een grote economische crisis het land zou treffen. De millioenen dollars aan waarde, die geïnvesteerd zijn in nog steeds afbetalende kopers, zouden dan grotendeels verloren gaan. De Canadees peinst echter niet over een economische crisis. Zo groot kan bijvoorbeeld het tarweoverschot niet worden of het raakt op de een of andere manier wel aan de man. Men laat de oogst, die niet meer in de propvolle opslagruimten kan worden geborgen, de winter door rustig op het land liggen. Wij kunnen ons voorstellen, dat het de Nederlandse boer ietwat koud over de rug loopt, wanneer hij aan deze toestanden denkt.

Niemand behoeft zich te verwonderen over het feit, dat een land met zo'n Amerikaanse ontwikkeling nog steeds naar een geestelijke gestalte zoekt, die wij „cultuur" zouden kunnen noemen. Een blik in een groot warenhuis, zou duidelijk maken wat wij bedoelen, een blik in een Canadees woonhuis eveneens. Onze smaken verschillen wel zeer. De gehele woninginrichting is beïnvloed door een niet-Europese smaakopvatting, welke naar groter variatie en oorspronkelijkheid streeft. Ook in dit opzicht is aanpassingsvermogen vereist.

Gezelligheid

Verschillen onze opvattingen inzake gezelligheid dus binnenskamers nog al wat, ook de openbare gezelligheid stelt bij ons andere eisen. Wie in de prairieprovincies een beer-parlour (laat ons dus zeggen „kroeg") binnenkomt, moet zich niet voorstellen, dat hij met een paar vrienden aan een tafeltje een knus biertje kan drinken. Men drinkt staande, gelijk men dit ook in de Engelse „pub" ziet. Ik weet niet, of er meer gedronken wordt dan in Holland, doch krijg wel de indruk, dat er geen speciale propaganda gemaakt behoeft te worden voor „Het bier is weer best". De drankwetten zijn in de

Foto: Canadian Government Travel Bureau

Tulpentijd in Ottawa. Telkens weer bloeien in de lente tienduizenden tulpen in de tuinen van de parlementsgebouwen en langs de wegen van Canada's hoofdstad, waar H.M. Koningin Juliana, toen nog prinses Juliana, gedurende de oorlog verbleef.

Foto: [illegible] *Travel Bureau*

Toronto [illegible] centrum. Aan dit stadsgezicht van Toronto [illegible] een stad van wolkenkrabbers en [illegible]

verschillende provincies niet dezelfde. In Ontario en Brits Columbia heersen bijv. geheel andere verhoudingen. Hier en daar zijn nog beperkende maatregelen van kracht en heeft men een licentie nodig om drank te kunnen kopen. Wie eenmaal veroordeeld is wegens een misdrijf, dat onder de invloed van drankmisbruik begaan is, komt op de „Indianlist" te staan. Bij wie dit niet het geval is, brengt het verstrekken van een licentie geen moeilijkheden mee. De provincies met beperkende maatregelen bieden volstrekt geen waarborg voor mindere alcoholconsumptie. Men is doende, de Drankwetbepalingen meer in overeenstemming te brengen met de practijk.

Een zekere probleemloosheid is aan het Canadese leven niet te ontzeggen. De pers is hiervan een getrouwe weerspiegeling. De kranten zien er goed opgemaakt uit. De inhoud verschilt echter van onze opvattingen, hetgeen begrijpelijk is. Opmerkelijk is bijvoorbeeld de betrekkelijk geringe ruimte, die er besteed wordt aan wereldpolitiek en Europese aangelegenheden. Is Canada hierbij niet direct betrokken, dan vermijdt men alle breedvoerigheid. Een merkwaardig verschijnsel overigens, want door zijn ligging is Canada waarlijk niet geïsoleerd in deze wereld. Men denke slechts aan het arctische gebied van het land, dat strategisch tegenwoordig van zo'n groot gewicht is. Er zou wellicht iets voor te zeggen zijn, om aan de belangrijke verschijnselen, die zich in onze verwarde wereld voordoen, iets meer aandacht te besteden.

De criminaliteit in Canada is niet zorgwekkend, maar vertoont een beeld, dat te verwachten valt in een land, waar in geforceerd tempo zoveel vogels van diverse pluimage neerstrijken. Tal van instellingen, die bij ons reeds lang burgerrecht hebben gekregen, staan in Canada nog in de kinderschoenen.

De belangstelling voor de politiek is minstens genomen nog al oppervlakkig. De twee grootste partijen zijn de Liberalen en de Conservatieven. Daar het Canada, vooral na de oorlog, zeer fortuinlijk gaat, voelt niemand de behoefte om het heersende liberale bewind naar huis te sturen. Bij de laatste verkiezingen behielden de Liberalen dan ook de meerderheid, hoewel zij iets in stemmenaantal terugliepen. Van een levendige interesse voor deze verkiezingen bleek hoegenaamd niets. Iedere buschauffeur, politieagent of arbeider verklaarde deze geringe animo uit het feit, dat men in het algemeen tevreden was met de gang van zaken en dat de moeilijkheden in deze wereld zover buiten de directe invloedssfeer van het individu lagen, dat men er min of meer apathisch onder werd. Bij de regionale verkiezingen is de interesse van het publiek wel iets levendiger. Daar gaat het immers om allerlei belangen, die binnen het bevattingsvermogen der mensen liggen. Nog steeds doet de kwestie van vrijhandel of bescherming zich voor en het valt te begrijpen, dat de belangen van de agrarische gebieden geheel anders liggen dan die van de industriecentra.

In het algemeen kan men zeggen, dat de Canadezen een vrij gemakkelijk en zorgeloos levend volk vormen, dat vast op de inderdaad onafzienbare mogelijkheden van het land vertrouwt en zich daarom behalve voor een eventuele oorlog, geen overdreven zorgen maakt voor de toekomst.

Tabak wordt op grote schaal verbouwd in de zuidelijke delen van Ontario, waar de bodem en het klimaat geschikt zijn gebleken voor de verbouw van de tabaksplant.

Foto: National Film Board

Het Noorden roept

de durvende mens

Er ontwikkelt zich in de laatste jaren een streven in Canada dat men enigszins pathetisch „de hunkering naar het Noorden" zou kunnen noemen. De tijd schijnt voorbij dat inheemsen en nieuwe bewoners zich als vanzelfsprekend in de vruchtbare gebieden nestelen, waar het klimaat gunstig voor de mens is èn waar zowel ìn als òp de bodem genoeg rijkdommen zetelen om de bevolking een bestaan te schenken.

Het is wel een wonderlijke tendens, dat in een zo wijd en zo dun bevolkt land meer en meer het verschijnsel zich voordoet, dat men de goede aarde gaat verlaten en zijn heil zoeken in het poolgebied, waar de grond het grootste deel van het jaar met een ijslaag bedekt is, waar in de zomer een dag met een temperatuur van vijf graden Celcius reeds als een warme dag wordt beschouwd en waar de blanke trekkers zich het bestaan getroosten, dat tot voor korte tijd slechts voor eskimo's geschikt werd geacht.

Er behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat deze hang naar de Pool niet aan avonturierzucht of een soort griezelige sportiviteit toegeschreven moet worden. Er zijn inderdaad steekhoudender redenen voor aanwezig. Zij lagen in eerste instantie op het terrein van de strategie en pas de laatste tijd ook in het economische vlak. Het zou niet de eerste keer zijn in de sombere geschiedenis der mensheid, dat het doel van vernieling aanleiding werd tot nieuwe economische mogelijkheden en dus uiteindelijk resulteerde in opbouw. Moge ook de atoomsplitsing zo spoedig mogelijk van vernieling tot vernieuwing leiden.

Wie de Poolkaart voor zich neemt en een blik slaat op een zeer verkleinde top der wereld, ziet in een oogopslag, dat enige wereldrijken, die in onze oude voorstellingen wel het verst van elkaar verwijderd schenen geografisch gezien elkaars naburen zijn. Slechts de allerlaatste tijd heeft de solide ijsbarrière, welke deze rijken uit elkaar hield, haar betekenis als scheidingslijn verloren. De ontwikkeling van de vliegerij deed de Pool haar ondoordringbaarheid verliezen. Vliegtuigen spotten met gletschers en ijsbedekte zeeën. Wijzelf hebben de sensatie mogen beleven om via het arctische gebied binnen het etmaal van Kopenhagen naar het subtropische strand van Los Angeles te vliegen met als tussenlandingen Groenland en Winnipeg, dat in de prairie van Canada ligt. Twaalf uur na ons vertrek van het strand van Santa Monica, waar wij in ons overhemd onder de palmen wandelden, stonden wij in winterjas en met de kraag op te genieten van een Groenlands sneeuwstormpje. Men kan niet zo geestdriftig met de moderne tijd meegaan om toch steeds weer verwonderd de vorderingen der techniek aan den lijve te ondervinden.

En zo is ook het noordelijke gebied van Canada geen onherbergzaam land meer. Neemt men de boomgrens als scheidingslijn dan bestaat het arctische stuk van Canada

Foto: National Film Board

De grote vindplaatsen van goud en uraniumerts en bronnen van ruwe petroleum in het Noorden van Canada, dat lange tijd een onbekende wildernis was, worden thans opengelegd.

Foto: Canadian Pacific Railways

De vele meren en rivieren van Canada wemelen van talrijke soorten vis en de toekomst van de Canadese hengelsport wordt verzekerd door zorgvuldige beschermingsmaatregelen. Hier haalt een sportvisser met zijn Indiaanse gids een forel binnen uit de wateren van Ontario.

uit ongeveer een millioen vierkante mijlen en beslaat een derde van het Canadese gebied. In deze onmetelijkheid wonen slechts tienduizend Canadezen, zodat men per man en per hoofd honderd vierkante mijl tot zijn beschikking heeft. De eerste pioniers in deze barheid kwamen daar — gelijk wij reeds zeiden — met een strategisch doel. Canada heeft met de V.S. een overeenkomst gesloten, waarin deze staten met volkomen behoud hunner souvereiniteit een verdedigend verbond overeenkwamen voor het geval zij door een agressie werden bedreigd. Men hoeft geen politiek vernuft te bezitten om te bevroeden welke eventuele agressor men op het oog heeft.

De voortrekkers van de nieuwe populatie vestigden zich in Relute op het eiland Cornwallis. Zij waren in hoofdzaak meteorologen, die daar een station vestigden en hun berichten naar de bewoonde wereld uitzonden. Thans zijn er stations ingericht in Eureka, hoog in het noorden van de Westelijke kust van Ellismere-eiland in Isachsen op Ellef Ringnis-eiland, Moilbay, op Prince Patrick-eiland en Alert, het noordelijkste station van alle op het uiterste puntje van Ellismere-eiland. Men kan zich nauwelijks voorstellen, welk een organisatievermogen het vergde om in de korte spanne tijds welke de Poolwinter verleent, daar de instrumenten en het bouwmateriaal heen te vervoeren. Vliegtuigen kunnen niet alles aanvoeren, er moet ook van ijsbrekers gebruik worden gemaakt. Men heeft het thans zo ver gekregen, dat de route van Groenland, Noord-Canada en verder naar het hart van de V.S. geheel door weerstations en radar gecontroleerd wordt. Op de betrekkelijk nabijzijnde vliegvelden staan de straaljagers gereed om op

het eerste sein op te stijgen en ieder vreemd vliegtuig dat zijn code-sein niet geeft, nauwkeurig en met enig argwaan te bekijken. Als er ooit van een „koude oorlog" gesproken kan worden, dan is dit wel in het Poolgebied van Canada, waar slechts luttele maanden per jaar de thermometer boven het vriespunt uitkomt.

Go North, young man!

Men zou zich echter zeer vergissen in de mening, dat deze grandioze organisatie slechts een militair doel had. Allerlei wetenschapsmensen hebben zich bij de militairen gevoegd en onderzoeken alles wat van hun gading is. In de eerste plaats wordt het gebied nauwkeuriger in kaart gebracht. Men neemt voorts interessante proeven om de vorm van de aarde te bepalen. Astronomen bestuderen daar in het hoge Noorden de sterrenhemel. Insectologen houden zich ten behoeve van de landbouw meer op hun speciaal gebied bezig, geologen trachten uit te vorsen wat voor mineralen zich onder de ijskorst en in de aarde bevinden. En zo zijn tal van pogingen aan de gang om arctisch Canada van een vacuüm tot een front en een nieuw levensgebied te maken. De slogan is: „Go north, young man!"

Het klimaat schijnt er toch wel dragelijk te zijn. Er komen weliswaar temperaturen voor van 40 graden vorst, maar het waterdampgehalte is slechts gering. Bepaald onaangenaam wordt het echter, wanneer de stormwind door al deze ijzigheid stoeit. In September begint het te vriezen en in October zijn alle baaien met ijs bedekt. Betrekkelijk gering is de sneeuwval. Zodra de lente haar intrede doet, smelt de sneeuw nog al

Een van de natuurwonderen der wereld, de Niagara watervallen tussen het Ontario- en Erie-meer. Aan de Canadese zijde valt het water van een hoogte van 167 voet. Deze waterval is in staat millioenen p.k. electrische energie op te wekken.
Foto: Canadian Pacific Railways

spoedig weg. Dit is dan in het begin van Juni het geval, maar het ijs en de sneeuw zijn pas in de laatste dagen van Juli verdwenen. Men kan dus zeggen, dat de hele zomer zich in de maand Augustus afspeelt. Men stelle zich deze zomer echter niet al te aangenaam voor, want dan heerst er, hoe vreemd het ook moge lijken, een ware muskietenplaag. Menigeen prefereert de barheid van de winter boven de ongenoeglijkheden van de zomer.

Het hoofdprobleem blijft natuurlijk de verbinding onderling en met de buitenwereld. In het verleden reisde men bij voorkeur van midden-Februari af, men kon dan op ski's en sleeën de bevroren vlakten passeren. Het waren slechts enkele blanke pelsjagers en kopers, die de paar duizend eskimo's dan opzochten. Het vliegtuig heeft dit vraagstuk nu min of meer opgelost, maar toch heeft men het nodig geoordeeld ook wegen aan te leggen. Gedurende de oorlog is men er reeds mee begonnen, uiteraard van het Zuiden uit. Er zijn bruggen gebouwd en grote afstanden geëgaliseerd. Men stelle zich echter geen moderne autostrada voor.

De wegen hebben het intussen mogelijk gemaakt in het zuidelijke gedeelte van de arctic de daar gevonden bodemschatten in exploitatie te brengen. Port Radium bij het Grote Beermeer is reeds geruime tijd een van de belangrijkste vindplaatsen van uranium. Bij Beaver Lodge Lake in Noord-Saskatchewan zijn inmiddels twee uraniummijnen, die vijfhonderd ton erts per dag produceren in exploitatie gebracht. In de omgeving van Yellowknife bevindt zich een gouddelversdistrict, dat in 1951 $ 7.750.000 opbracht. Nieuwe mogelijkheden liggen in het dichtstbijzijnde verschiet. Grote voorraden lood, koper en wolfram zijn op een bereikbare afstand ontdekt. Een nieuwe industrie en dus ook een nieuwe levensgemeenschap zal mogelijk zijn bij Pine Point aan de Zuidelijke oever van het Grote Slavenmeer. Daar zijn immense hoeveelheden lood en zink op betrekkelijk geringe diepte gevonden in een uitgestrektheid van 60 kilometer lengte en acht kilometer breedte. Op sommige plaatsen ligt het zuiverste erts in een dikte van meer dan 30 meter. De exploitatie zou dan echter een spoorweg van 600 kilometer vanuit Grimshaw in Alberta noodzakelijk maken. Zeer belangrijk is de aanwezigheid van het betrekkelijk zeldzame metaal nikkel en steeds blijft de ontdekking van allerlei kostbare mineralen doorgaan. Sedert 1920 komt er al olie uit de grond in het Mackenzie-gebied. Het spreekt alweer vanzelf dat behalve de verbindingen ook de goedkope waterkracht een onmisbare factor vormt. In Zuidelijk Yukon kan men vijf millioen pk bereiken. Niemand kan voorspellen hoe de ontwikkeling van dit tot dusver weerbarstige gebied zich zal vol-

Dit is een kijkje in de Stelco Steel Company in Hamilton, Ontario. De Canadese ijzer- en staalfabrieken, ongeveer 2340 in getal, geven werk aan meer dan 165 000 arbeiders.

Foto National Film Board

Foto Canadian Pacific Railways

Terwijl Montreal het eindpunt is van de vaart over de oceaan en van het grote land-inwaarts gelegen net van waterwege van de grote meren en de St. Lawrence rivier, is het het hoofdkwartier van de transcontinentale spoorwegmaatschappije Hier ziet men een van de „Empress" schepen terwijl het onder de Jacques Cartier brug doorvaart.

trekken. Sommigen vrezen dat de exploitatie van deze rijkdommen hetzelfde beeld zal vertonen als die van de verschillende goldrushings, welke in de loop der laatste decennia hun weg naar het Noorden hebben gevonden. Deze gouddelvers leefden slechts korte tijd in haastig opgeworpen hutten en beschermden zich tegen de kou van Alaska door middel van een hartversterkend vocht. Het is niet te gewaagd te veronderstellen, dat dit bestaan afdoende tot het verleden behoort. Een nieuwe techniek, en waarlijk niet alleen het vliegtuig, kan het leven in de hoge Noordelijke regionen dragelijk maken. Men denke slechts aan de goede airconditioning, waardoor het althans binnenshuis aan-

Foto: Canadian Pacific Railways

Montreal, de metropolis van Canada en een van 's werelds grootste binnenhavens. De stad is gelegen op een eiland in de St. Lawrence rivier

genaam wordt. Realistische rekenaars twijfelen er dan ook niet aan, dat de nadelen van verbinding en klimaat overwonnen zullen worden, mits echter Canada voldoende werkkrachten aantrekt om al die mogelijkheden, die thans nog in de schoot der aarde sluimeren, tot gerealiseerde feiten te maken. Natuurlijk zullen slechts de meest ondernemende en harde mensen de weerstand kunnen opbrengen om tegen de ontegenzeggelijk harde levensomstandigheden bestand te zijn. Gezien echter het feit, dat de emigrant krachtens het feit van zijn emigratie reeds getoond heeft over flinke mannelijke karaktereigenschappen te beschikken, lijkt het ons volstrekt niet uitgesloten of uit hun rijen zullen de kranige kerels voortkomen, die Noord-Canada van een onderontwikkeld gebied tot een nieuw arsenaal voor onze naar rijkdom dorstende wereld zullen maken.

De Eskimo's

Binnen de 50 jaar zullen deze streken onherkenbaar zijn. Wat zal dan echter het lot van de eskimo's zijn, voor wie, onbegrijpelijk genoeg, dit barre Noorden een grote aantrekkelijkheid vertoont? Wie de verschillende verschijningsvormen van onze aarde heeft mogen aanschouwen, verbaast zich telkens weer over de totaal verschillende levensomstandigheden der aardse stervelingen. Men stelle zich het bestaan voor van de tropenbewoner, die zijn eerste levensbehoeften zonder enige moeite machtig kan worden. Daar staat de klapper, deze wonderlijke bron van leven. Zijn vruchten, blaren en hout worden natuurlijk gebruikt, doch de cocospalm is tevens een leverancier van gedistilleerd en bier. Vangt men nog zonder enige moeite een

visje uit de rijkvoorziene baai, dan is er weliswaar nog geen sprake van enige luxe, doch de mens zal van honger en dorst niet sterven. Stel daartegenover het levenslot van de Pooleskimo. Zijn naam heeft hij van de Indianen gekregen en betekent: „Rauwvleeseter", hetgeen als scheldwoord bedoeld is. Hij noemt zichzelf Innuït, wat in zijn taal „mens" betekent, hetgeen althans iets vriendelijker klinkt. Hij moet zijn leven riskeren om wat vis en zeerobben te bemachtigen, ten einde de maag te kunnen vullen. Voor zijn kleding dient hij ijsberen te schieten, hetgeen eveneens wel gerekend mag worden tot de werkzaamheden, waar enig risico aan verbonden is. Een vaste woonplaats heeft hij niet. Hij trekt van plaats naar plaats en vestigt zich slechts korte tijd op een plek, wanneer die vis- en wildrijk is. De tenten zijn gemaakt van zeehondenvellen en worden, wanneer

Canadese Eskimo's, waarvan er ongeveer 10 000 zijn, houden zich voornamelijk op in de Poolstreken. Het zijn nomaden, die leven van de jacht en visvangst, maar zij ontvangen, evenals alle andere Canadezen, medische en gezondheidshulp en gezinsondersteuning. Hier ziet men er een paar, terwijl ze in hun kajaks stappen voor een jachttocht. *Foto: National Film Board*

de groep in beweging is, over de ijsvlakten voortgetrokken door de honden, die voor de sleeën zijn gespannen. Loont het de moeite dan bouwt hij zijn koepelvormige sneeuwhuis, de iglo, op, waarvan de ingang zo laag is, dat men er slechts op handen en voeten binnen kan komen. Ventilatie is er niet, want iedere opening zou door de ijzig koude wind worden gebruikt. Slechts de lichaamswarmte en het stinkende traanlampje moeten de temperatuur binnenshuis dragelijk maken. Het is een toer om de vriestemperatuur in de iglo te vermijden. Kijkt de eskimo door zijn venster van ijs naar buiten, dan ontwaart hij een landschap, dat gewone stervelingen de rillingen over het lijf jaagt.

Men voedt zich behalve met rauw vlees, met enige plantaardige producten, zoals bessen en wat mos, die hij, wanneer hij ze niet op de grond kan vinden, uit de maag van geslachte rendieren haalt. Pas in de laatste tijd worden pogingen ondernomen, ook de Canadese eskimo uit zijn nomadiserend bestaan te halen, wat alleen mogelijk is, wanneer ook zijn bron van levensonderhoud niet van plaats verandert. Men leert hem het rendier niet alleen te jagen doch ook te temmen, zodat hij van visser en jager veehouder wordt. Het is echter de vraag of dit streven op den duur succes zal hebben. Men komt tenslotte niet ongestraft uit een nomadenfamilie, die dit bestaan tientallen generaties gewend is.

Men is natuurlijk geneigd de eskimo's als barbaarse wilden te beschouwen, doch men zij voorzichtig met deze kwalificatie. Wij herinneren ons een plaat, waar twee eskimo's discussiëren over de toewijzing van de Nobelprijs voor de vrede en zich verwonderd afvragen, waarom deze hoge onderscheiding nooit aan een eskimo is toegekend. Het antwoord luidt: Omdat wij nooit oorlog hebben

Gezicht op de Universiteit van Montreal, een van de 31 instellingen voor hoger onderwijs in Canada, die wetenschappelijke graden verlenen. Er worden steeds meer studiebeurzen verleend, waardoor een universitaire opleiding mogelijk wordt voor studenten die dit verdienen, ongeacht hun financiële middelen *Foto: Canadian Pacific Railways*

National Film Board

Ste. Anne de B[illegible] in [illegible] dat beroemde kerk. De [illegible] eerste kapel werd begonnen in 1658 door Bretonse zeelieden, [illegible] van een schipbreuk. De eerste ba[illegible] werd [illegible] 1876 gebouwd

gevoerd. Wij dienen dus enigermate behoedzaam te zijn met de kwalificatie „barbaren". Al is het ontegenzeggelijk waar dat hun moraal-opvattingen sterk van de onze verschillen. De huwelijksverhoudingen bijvoorbeeld zijn losser dan in Europa welvoegelijk geacht wordt. Een man mag zoveel vrouwen hebben als hij wil, het liefst schaft hij zich een aantal zusters aan. De hele gemeenschap woont vreedzaam in de iglo. Een huisvestingsprobleem zoals bij ons bestaat daar niet en daar het aantal nieuwgeboren kinderen betrekkelijk gering is, heeft de familie ruimte genoeg. In de uiterste nood kan men de sneeuwhut wat groter opzetten. Men leeft volgens de beginselen van het oercommunisme. Particulier eigendom is vrijwel onbekend. Ten einde de spoeling echter niet te dun te maken, wordt het aantal leden van de gemeenschap drastisch beperkt. Het vermoorden van zuigelingen beschouwt men als een noodzakelijkheid, die het geweten geenszins aantast en de eskimo, die zich in zijn ouderdom een lastpost voor de familie acht, kruipt met aandoenlijke gelatenheid in een speciaal voor hem gebouwde iglo om daar eenzaam en vredig te sterven. Op zijn eigen verzoek kan dit proces echter verkort worden doordat men hem eenvoudig afmaakt.

Despoten kent het eskimoleven evenmin als democratie. De sociale gelijkheid die het bestaan kenmerkt, staat echter het aanwijzen van een familiehoofd niet in de weg. De beste jager of visser wordt automatisch de leider van de gemeenschap, dat is de sjamaan of angekok. Zijn bevoegdheid is het grootst in de wintermaanden, wanneer iedere hut een souvereine gemeenschap vormt. Zondigt een lid hiervan tegen de gangbare moraal dan wordt hij òf gedood òf de onherbergzame wildernis ingezonden, hetgeen practisch op hetzelfde neerkomt. Onderlinge twisten eindigen echter nooit met moord. Wanneer wij willen neerzien op de onbeschaafde levensgewoonten van de eskimo's, dan dienen wij te bedenken, dat zij hun ge-

Foto: National Film Board

De houtindustrie in Canada overtreft [illegible] andere industrieën wat betreft het aantal arbeiders en de netto waarde van zijn [illegible]. Het behandelen van grote bomen vereist een gespecialiseerde en reusachtige mechanische uitrusting.

schillen op een ietwat hoger en artistieker niveau beslechten dan de bewoners der gepatenteerde cultuurlanden dit plegen te doen. De eskimo's houden dan nl. een zangduel, wie het mooiste zingt, krijgt gelijk. Wordt er echter een moord begaan, dan eist dit weerwraak en kan het aanleiding geven tot langdurige veten.

De godsdienst heeft zich volkomen bij het maatschappelijke leven aangepast. Alle grote zee-zoogdieren, zoals walrus, zeehond en walvis zijn het eigendom van de Godin Sedna. Deze dieren vinden hun ontstaan uit de afgeknepen vingers van deze godheid. Worden zij gevangen dan is dit eigenlijk een belediging van Sedna. Vandaar dat tal van ceremoniën er toe moeten bijdragen de beledigde zielen van de dieren en ook van

Sedna zelf, weer met de eskimo's te verzoenen. Gevaarlijk wordt het godsdienstige gebruik in tijden van tegenspoed. Als aanhoudend slecht weer de jacht onmogelijk maakt, of een epidemie de stam teistert, dan is een dergelijke ramp alleen te verklaren, omdat een lid der gemeenschap de toorn van Sedna heeft opgewekt. Het is de taak van de sjamaan deze boosdoener op te sporen. Heeft hij hem gevonden dan wordt de zondige gedood, opdat Sedna weer haar goedertierenheid over de stam zal uitstralen.

Zo leeft de oer-eskimo en waren er geen blanken gekomen, dan zouden deze levensgewoonten tot in het oneindige voortduren. Veel is echter reeds veranderd. Men kan eskimo's aantreffen, die in hun kleding niet van Europeanen en Amerikanen te onderscheiden zijn. Houten huizen, die met een kachel worden verwarmd, hebben ten dele de iglo verdrongen. Men gebruikt de sneeuwhut alleen nog als men op lange trek is. De missie en de zending kerstenen steeds meer eskimo's. Het gebruik van het moderne vuurwapen brengt pijl en boog in vergetelheid. Het zal niet lang meer duren of ook de eskimo draagt zijn confectiepakje.

Men diene echter in het oog te houden, dat primitieve volken waarlijk niet verkeren in de staat van gelukzaligheid, welke de romantiek der blanken hun toedicht. Hun leven wordt door demonen beheerst. De godin Sedna is evenmin een vriendelijke persoonlijkheid als de afgoden van bosnegers en papoea's. Zwaar rust haar doem op de mens. Hoe dichter Noord-Canada door blanke Canadezen wordt bevolkt, des te beperkter zal het levensgebied der eskimo's worden,

De Mercier Dam in Gatineau in de provincie Quebec is in zijn soort een van de grootste dammen ter wereld. Meer dan 12 [illegible] per jaar de Gatineau River af

Foto National Film Board

des te beperkter ook het terrein, waar Sedna haar onbestreden schrikbewind kan uitoefenen.

De oudste rechten;

En zo is het ook met die andere oer-„Canadezen", de Indianen, gegaan. Hier is evenwel geen sprake van een aanvankelijke heilzame invloed der Europeanen op de oorspronkelijke bewoners. O zeker, zij brachten de Indianen in kennis met velerlei zegeningen der beschaving, zoals bijvoorbeeld het paard, het wiel, de bewerking van ijzer, maar ook met het drinken van alcohol, wat op dit maagdelijk volk een verwoestende inwerking had. De negentiende eeuw — tijdperk der romantische Indianenverhalen — is voor de Roodhuiden waarlijk geen „gouden eeuw" geweest. Hun aantal liep sterk achteruit, zij verloren hun politieke zelfstandigheid en leidden in den beginne een kommerlijk bestaan in hun reservaten.

Deze verschijnselen deden zich vooral in de Verenigde Staten voor, waar de kolonisten blijkbaar vergaten, dat de Indianen de oudste rechten bezaten. Bekend is het verhaal van een dame, die op een tentoonstelling een Indiaan zag in volle oorlogsuitrusting en nieuwsgierig informeerde, hoe hij het nu wel in „our country" vond.

Canada is de bron van meer dan de helft van alle pagina's der nieuwsbladen die over de gehele wereld worden gedrukt. Men ziet hier een groot aantal gekapte bomen voor de pulp- en papierindustrie, die door een sleepboot de Gatineau Rivier in Quebec afgesleept zullen worden

Foto: National Film Board

[illegible]

[illegible] oonten en t·a ties

Canada was in deze periode zelf nog in zijn eerste ontwikkeling, en trof dus, al verder koloniserende, een min of meer gevestigde toestand aan. Van een Indianenprobleem is dan ook nauwelijks sprake geweest, of het moet driehonderd jaar geleden geweest zijn, toen de pioniers om hun bestaan tegen de krijgszuchtige stammen moesten vechten.
Wie thans een Indiaanse nederzet-

Het geluid van de doedelzak kan men horen in vele delen van Canada, waar de tradities van het Schotse Hoogland levend gehouden worden. Meer dan 235.000 Canadezen zijn van Schotse afkomst.

Foto: National Film Board

ting aantreft, vergete zijn romantische jeugdindrukken uit de boeken van Cooper en Aymard. Men ziet een vredige gemeenschap. Toen schrijver dezer regelen voor het eerst een „wigwam" betrad, zag hij niet één skalp. Wel echter hing aan de gevel van de wigwam van het „opperhoofd" een rozenkrans.

Er wordt in Canada speciale zorg aan de Indianen besteed. Krachtig bestrijdt men de tuberculose en men neemt hen met succes in de normale arbeid op. Wie nog gemoedsbezwaren mocht koesteren tegen de ontwikkeling, gelijk die nu eenmaal heeft plaats gevonden, denke eens aan deze wereld, waarin de beide Amerika's zo goed als geheel buiten het productieproces zouden staan. De geschiedenis neemt nu eenmaal haar onafwendbare loop. Volkeren verdwijnen, nieuwe beschavingen ontstaan. Wee hem, die tussen de tanden van het rad des tijds bekneld raakt.

Deze min of meer wijsgerige zienswijze neemt echter niet weg, dat wij tegenover de slachtoffers van de historische evolutie een zekere ereschuld hebben in te lossen.

De werkzaamheden van verschillende departementen in Canada staan er borg voor, dat dit land stellig niet in gebreke blijft. De Mounted Police — thans veelal niet meer te paard, en toegerust met de modernste communicatiemiddelen, heeft weinig last met de Indianen, hoewel zij toch verantwoordelijk is voor rust en orde in uitgestrektheden, waarvan wij, dicht opeen gepakte Nederlanders, ons slechts moeizaam een voorstelling kunnen maken.

De grootste stimulans tot ontspanning in de buitenlucht gedurende de tijd dat er sneeuw ligt in Canada is het skiën. Het in gebruik stellen van springschansen, skiliften en gerieflijke herbergen heeft tot de populariteit van deze wintersport bijgedragen.

Foto: Canadian Pacific Railways

[illegible]

Quebec, de hoofdstad van [illegible] ommuurd [illegible] ka en heeft een belangwekkend verleden. Dit is een gezicht op de [illegible] s-poort

Foto: National Film Board

Er zijn ongeveer 154 000 boerderijen in [illegible] ebec, die een gebied beslaan van 18 millioen acres. Het zuivelbedrijf is de basis van het boerenbedrijf, maar ook worden [illegible]lle [illegible]orten veldgewassen verbouwd.

Wij en Canada

Het is in alle toonaarden en door ter zake kundige mensen verzekerd, dat de verstandhouding tussen Canadezen en Nederlanders vrijwel niets te wensen overlaat. De volksaard verschilt niet veel, de Nederlandse arbeider verstaat zijn werk, overwint in het algemeen de begin-moeilijkheden, waarmede iedere emigrant te worstelen heeft, — en betreedt zijn nieuwe vaderland reeds met gevoelens van sympathie, die in menig ander geval zullen ontbreken.

Eén der Nederlandse prinsessen is geboren in Canada, waar de toenmalige Kroonprinses met grote hartelijkheid gastvrijheid werd verleend. Dit vormt reeds een band. En dan vergeten wij aan beide zijden van de Oceaan niet, dat het de Canadezen zijn geweest, die ons land in 1945 hebben bevrijd. Er is veel Canadees bloed in onze bodem verdwenen. De grote dankbaarheid door het Nederlandse volk betoond, geeft de nagelaten betrekkingen in dat verre land tenminste het gevoel, dat wij het gebrachte offer waarlijk niet licht hebben geacht. Het wordt nú nog op hoge prijs gesteld, dat Nederland, vrijwel als enige natie ter wereld, een ontroerende zorg aan de graven der buitenlandse oorlogsslachtoffers schenkt, alles in het werk stelt om het

contact met de achtergebleven familieleden te onderhouden, en zich een gul gastheer toont, wanneer deze op bedevaart ten onzent komen om de graven van hun dierbaren te bezoeken. Wie de gewisselde brieven leest tussen Nederlanders en Canadezen, maakt kennis met de ontroerendste „oorlogsliteratuur", die denkbaar is.

Niet alleen de emigranten profiteren van deze hartelijke gezindheid. Ook de handel maakt op velerlei gebied een toenemend gebruik van de goede naam die wij ons hebben verworven. Hoewel onze handelsbetrekkingen, althans voor Canada, relatief niet van grote betekenis zijn, is er toch een groeiende tendenz waar te nemen. Op 30 April 1945 — de capitulatie was dus nog geen feit geworden! — werd de Nederlands-Canadese Kamer van Koophandel reeds in het leven geroepen. Lang getalmd hebben wij dus niet. Dank zij directe vertegenwoordiging in het land zelf, daar schriftelijke contacten weinig uitwerken, heeft er een niet onbelangrijke uitbreiding van onze export plaats gevonden. Bedroeg deze in 1950 nog $ 8 millioen, in 1953 was dit bedrag gestegen tot rond $ 18 millioen, dus Fl. 70 millioen. Wij zijn van de zesde West Europese leverancier opgeklommen tot de vierde en overtreffen landen als Zwitserland, Zweden en Italië. Bij intensieve bewerking van de markt is onze positie nog aanzienlijk te verbeteren, en dat daar alle aanleiding toe bestaat, bewijst wel de stijgende invloed van West Duitsland.

Ondoorgrondelijk zijn de wegen van Mercurius! Wij voeren uit Canada aan granen en zaden voor meer dan $ 30 millioen in, maar onze voornaamste uitvoerproducten naar Canada bestaan uit eetbare agrarische stoffen.

Ondanks enige verbetering valt de han-

De ontspanningsmogelijkheden van New Brunswick, speciaal de sportvisserij en de jacht, hebben een internationale faam verworven. Dit is een gezicht op Chamcook Lake in St. Andrews. *Foto: Canadian Pacific Railways*

Foto: Canadian Government Travel Bureau

De ... de ... van New ... de ... na voornaamste plaats in. De voornaamste producten zijn Aardappelen, vee, gevogelte en fruit.

Fo[illegible] National Film Board

Het nationale historische par[illegible] [illegible]cotia, is een va[illegible] [illegible] historische plaatsen van deze aard, die [illegible] de federale regering worden beschermd. [illegible] werd voor het eerst ontdekt in 1497 door John Cabot. Het was 150 jaar lang een slagveld waar gevochten werd om de [illegible]gelse of Franse overheersing van Canada.

delsbalans nog [illegible] derland uit. Onze import uit Canada wor[illegible] slechts voor 42 % door onze export gedekt. Niet ernstig genoeg kunnen wij er ons van bewust zijn, dat Nederland nog wel iets méér kan uitvoeren dan vruchtenpulp, cacaoboter, rozenstruiken en tulpenbollen, om maar enkele van de voornaamste producten te noemen.

En zo zijn wij aan het einde van dit album [illegible] on [illegible] mocht [illegible]eft onze doels[illegible] [illegible]ijnlijk wat [illegible]verschat. Bij ons zat sl[illegible]ts de behoefte voor iets meer bekendheid te verlenen aan een land, dat voor ons nationaal leven van een steeds toenemende betekenis is. Wie méér van Canada wil weten, leze bijvoorbeeld de Wereldpost, aan welk voortreffelijk geredigeerd emigrantenblad wij enige malen interessante bijzonderheden ont-

Foto: National Film Board

Meer dan enige industrie, is de landbouw in Nova Scotia het middel van bestaan voor de bevolking. De landbouwgebieden bevinden zich voor het grootste gedeelte in rijke vruchtbare valleien en in wat men noemt "dyked lands".

leenden. Vooral degenen, die zelf emigratieplannen koesteren, kunnen wij deze lectuur dubbel aanbevelen.

Steeds kleiner wordt de wereld, steeds meer zijn de mensen op elkaar aangewezen, steeds meer dienen wij dus van elkaars levensomstandigheden op de hoogte te zijn.

De Atlantische Oceaan, een eeuw geleden nog een waterwoestenij, welke men met een benauwd hart overstak, is een plasje geworden, waarvan men de andere oever in luttele uren kan bereiken. In tijdsverhoudingen gesproken, ligt Canada „naast de deur". De paar honderdduizend Nederlanders, die er een ruimer vaderland vonden, wonen geen etmaal van ons af, dus — wat de tijd betreft — alweer dichterbij dan eertijds een Amsterdammer en een Arnhemmer.

Mocht dit album — doch nu naar de geest! — deze afstand nóg iets kleiner maken, dan lijkt ons de uitgave daarvan zeker gerechtvaardigd.

PIET BAKKER

Foto: Canadian Pacific Railways

Gezicht op de Evangeline Kerk en het Park in Grand Pré, Nova Scotia. De gedwongen emigratie in 1755 van de Franse bewoners van dit deel van Nova Scotia, werd door de dichter Longfellow in zijn gedicht „Evangeline" onsterfelijk gemaakt.

Verder verschenen reeds:

NAAR DE TROPEN

De reizen van en naar Indonesië op pakkende wijze beschreven door de bekende journalist W. G. N. de Keizer. De fraaie kleurenfoto's zijn van Wim Berssenbrugge en Mr A. Hustinx.

BALI IN KLEUREN

Piet Bakker beschrijft op boeiende wijze land en volk van dit prachtige en geheimzinnige eiland. De kleurenfoto's van Wim Berssenbrugge tonen U in gloedvolle kleuren de bevolking en de landschappen.

NAAR DE WEST

Dit album behandelt het uitgestrekte en ontwakende gebied dat onder de naam „de West" wordt samengevat en is bevolkt door mensenrassen, wier grootouders uit geheel andere werelddelen stammen.
Piet Bakker beschrijft land, volk en historie op een manier, die „de West" voor U doet leven.

AUSTRALIË

Eens werden de kusten van dit enorme eiland en werelddeel tegelijk door Nederlanders ontdekt.... thans zijn het vele Nederlanders die in Australië een nieuw vaderland vinden. De bewerking van de tekst is weer van Piet Bakker; de vele mooie kleurenfoto's werden beschikbaar gesteld door de Australische Ambassade.

Na dit album over Canada zal er weer een nieuwe interessante uitgave aan de reeks worden toegevoegd, waartoe reeds de voorbereidingen werden getroffen.

DOUWE EGBERTS

Opgericht 1753

